

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorági-utca 1-ső szám — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Hélyegtelen levelet nem fogadjunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyed-évre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadó hivatali előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors ter-
fogata 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Legyetek gyermekek.

„Rosz idöket élünk, rossz csillagok járnak“, vihar tombol, széleszek zúgnak fent és alant, veszélyben vannak hitünk; szeretetünk, reményünk drága kincsei. Jöjj elő csendes karácsonyi est *fényes csillagoddal*, parancsolj békességet a háborgó hullámoknak legalább addig, míg az üdvösség káprázatos fénye pillanatnyilag végig vonul ismét a földön s hirdesd mindenfelé az új és jobb idök hajnalhasadásának közeledtét.

Vérfagyasztó meglepetésekben, ének és zene-szót elnémitő századvégi *hírekben* elég részünk volt már nekünk, szinte idegesek vagyunk bele s a világfájdalom általános kínjának könnyeit hullatjuk. Jöjj elő bizalmat hordó karácsonyi angyal, hozd el az egész emberiségnek szóló *örömhíradet*, hogy megérkezett a völgyény s míg ő közöttünk van, addig nincs helye a bójtölés és a gyászruhának.

Csömörlésig mentünk az öndicsőítésbe, az emberek bálványozásába; a földet lefoglaltuk magunknak s mert az eget el nem vehettük, hát azt ott hagytuk Istennek mindenestől fogva. Legyen ő a maga területén, mi is megleszünk a magunkén s az ég és föld közötti átjárót betöm-tük a hitetlenség és vallásos közöny sziklaköveivel. Szálljatok alá égi karok s figyelmeztessétek a hitetlenségében önmagának tetszelgő világot, hogy adja meg a *dicsőséget a magasságban lakozó Istennek!*

Gyűlölködés, harag, pártoskodás eléggé megtépték már a testvérség és együve tartozás szent érzelmeit. Orgiákat ül a viszálykodás családban, társadalomban, politikában. Jertek alá bé-kesség követői s a béke fejedelmének nevében ültessétek vissza helyére a *békességet és az emberek közti jóakaratot!*

Eleget dobzódtunk a tudás fájának jó és rossz gyümölcseiben, szinte megöregedett tőlök a szívünk, megöszült a fejünk! Jöjj elő kedves *gyermek-ünnep* s tégy egyen-egyen ismét gyermekeké bennünket, hogy részünk legyen abban a menyországi üdvben, mit a ma született Jézus a gyermekeknek ígért.

Vissza tehát! vissza a zordon tél megfagyott, megdermedt életéből a kikeletbe, a gyermekkorba, a melyen még az üdv reggharmata csillog, a melyen még tud hinni, remélni és szeretni, a melybe még nem kapott bele a földi hitványságok, napi érdekek rozsdája.

Nem valami paradox követelése az az idvezítőnek: „legyetek olyanok, mint a gyermekek“, — hiszen ez a vágy ott nyugszik egész életen át az emberi szív mélyén s lobot vet mindannyiszor, valahányszor a gyermeki kor boldog paradicsomába beletekintünk s azt a nagy tanulságot mérlegeljük, a mely bennünket attól elválaszt. Milyen *fékony az a gyermek, az élet minden kínálkozó aprólékos örömei iránt*, a boldogság, megelégedés, gondtalan vidámság, mennyi aranyat érő csillama ragyog abban a gyermeki tekintetben — milyen kölös, borongós és érzéketlen ezzel szemben a mi kedélyvilágunk, a melynek az élet aprólékos örömei már semmi élvezet nem nyujtanak! Igen, a mi sokat átélt, sokat tapasztalt szívünknek mesterséges eszközökre van szüksége, hogy megélnéküljön, forrásba jöjjön! Oh szent karácsony boldog gyermek-örömeiddel, tégy újra gyermekeké bennünket, frissítsd fel vérkeringésünket!

Aztán az öröm iránti fogékonysághoz társul szegődik a *gondtalanság, hit és bizodalom*, a mely még nem törődik a holnapi nappal, a melyhez még nem férközött hozzá az aggodás és kétsé-

geskedés, a mely a jövő pillanatban már elfelejti a jelen fájdalmait; még szemében ott ragyog a könnyű és ime ajka már mosolyra kész. Milyen messze vagyunk mi ettől a gondtalanságtól, a kiknek lelkébe a szomorú tapasztalatok magvai hullottak, a melyek az évek folyamán nagyra-növe, meggyengítik az Istenbe és emberekbe vetett bizalmunkat s életre keltik a világfájdalmat s a jövő napoktól való rettegést! Oh jöjj vissza gyermekkor boldog gondtalansággal, hogy öszülő fejünk ne kérdezzesse minduntalan a holnapi napot és hozd vissza nekünk az emberekbe vetett bizalmat is, hogy ne legyünk olyan gyanakodók embertársainkkal szemben, hanem legyünk nyiltak, őszinték, mint a gyermekek, a kik mindenkit barátjuknak tekintenek, mindenkire mosolyognak, a ki nyájas arcczal közelít feléjük. Szent karácsony napja, gyermekek ünnepe, tégy újra gyermekeké bennünket!

Hát azt elfeledhetnők-e, hogy van a gyermekkorban egy drága kincse: az *ártatlanság, büntelenség, erkölcsi tisztaság*, mit a későbbi korban hiába keresünk! Beleszületve egy bűnös világba, mind több-több szenny tapad ránk, melyek terhétől szabadulni óhajtvá, felsőhajtvá: vajha olyanokká lehetnénk, mint a gyermekek, mint az angyalok földi képviselői! De hát miért ne lehetne ez a vágy valósággá is? Ha volt idő, midőn a gyermeki kedély gazdag kincseinek birtokában voltunk, miért ne szerezhetnők azt vissza ismét? Hiszen a jobb órákban még most is kitör belőlünk a gyermekkor Istenbe vetett hite, ember szeretete, bizodalma; és a mi így fel-fellobban a jobb napokban, a lelki gyűjtés gazdag perezeiben, hogy ne lehetne az egész életünket, minden lépésünket bevilágító és átmelegítő tűzzé?

TÁR C Z A.

A karácsony.

Irta: LISZKAY JÁNOS.

A szent karácsonyi ünnepek alkalmából legyen szabad a „Gömör-Kishont“ hasábjain röviden elősorolnom mindazt a mi a keresztény egyház ezen boldog, vidám és fényes sátoros ünnepére vonatkozólag különösen történelmi szempontból megjegyzésre méltó és tudni való.

A kegyes olvasók közül nem egy tán esodálkozással veendő azon állításomat, hogy karácsony ünnepről a keresztény egyház egész 325-dik évig alig tudott valamit, s hogy csak a negyedik század közepén tud Libérius, római püspök rendelte el a nyugati egyházban azon ünnepek általános kötelező megtartását. Onnan származott át levéllel azután a keleti egyháza is ezen bájos ünnep, különösen Chrysosthomus konstantinápolyi püspöksége idején s az ő közrehatásával. — Ő ugyanis maga említi egy karácsonyi szent beszédében, melyet 386-ik évben Antiochia templomában mondott, hogy még tíz esztendeje sínes, mióta a karácsonyt ottan ünneplik, pedig hogy ezen ünnep méltón sorakozik az egyház Húsvétja és Pünköstje mellé, melyek kiválólag a karácsony által jutnak igazi jelentőségükhöz. Keleten ugyan, mielőtt a Jézus születésének emlékére ünnepet tartottak volna, — már kétszáz évvel az előtt általános minden gyülekezetben megünnepezték az ő megkereszteltetésének emlékét, az u. n. epifania ünnepet, s mivel a keleti egyház ma is azt tartja Lukács evang. 3. 23 v. alapján, hogy Jézus épen születése napján lett megkeresztelve, nagyon könnyű, sőt természetes dolog volt a keleti vagy görög egyházban a két ünnepnek egy és ugyanazon napra helyezése, illetve egygyé olvasztása. De épen december 25-én született-e a Jézus, mint a hogy azt az egyház eredetileg megállapította? nem lehet eldönteni, mivel erre vonatkozólag biztos adatot sehol sem találunk,

s ezt maga a római egyház is csak hagyomány, s az egyház atyák által később szerkesztett apokrif okmányokra támaszkodva állapította meg. Hogy miért maradt a Jézus születésének emléke oly sokáig — egész a negyedik századig ünnepeletlen? annak okát az első századokbeli keresztények azon különös felfogásában kereshetjük, hogy ők az ember születését nem tartották oly fontosnak s nevezetesnek mint halálát, melyről azt vallották, hogy csak az az igazi újjászületés, mert csak az által megyen át az ember ama tökéletesebb életbe, melyben nincsen bűn, nincsen fájdalom és keserv, s melyben a hívő az Isten s a Jézust színről színre megláthatja. Ezért ünnepele az egyház kezdettől fogva nagy kegyelettel a hitvallók s martirok halála napjait, s valószínű, hogy épen az imént említett hitbéli közzelfogás miatt maradt el a Jézus születés napjának megünneplése oly sokáig!

A középkortól kezdve egész vita-irodalom támadt a felett: honnan került tulajdonképen az ok arra nézve, hogy a karácsony — mint a megváltó születésének ünnepe — a húsvéttal s a pünkösttel egyenrangúvá tétessék? Né-melyek állítják, hogy ezen ünnep a zsidókeresztények kedvéért rendeltetett. A zsidók ugyanis december 17-én ülték meg a templomszentelés ünnepét, melyet világosság ünnepének, sőt a Makkabeusok ünnepének is neveznek, az Antiochus Epifanes által megfertőztetett s lerombolt s a Makkabeusok hősi nemzetsége által újból fölépített templom és oltára szentelése emlékére, (1 Makkab. 4. 27—61; 2 Makkab. 10. 1—9) s mivel a zsidókból lett keresztények számára ezen ünnep megszűnt, pótolni kellett nekik azt egy más nagy ünneppel, t. i. a majdnem azon időre eső karácsonnyal. Csakhogy azon történelmi tény, miszerint ezen ünnep előbb honosodott meg nyugaton és csak később származott át onnan keletre, ezen feltevésnek semmiképen sem kedvez, mert ha ezen feltevés helyes, alapos és igaz volna, ezen ünnepnek keleten kellett volna előbb keletkeznie s onnan nyugatra átszármaznia, a mi teljesen ellenkezik a történelmi igazsággal.

Ezen föltevessel szemben tekintélyes egyházi írók a karácsonyi ünnep eredetét a pogánykeresztények között keresik a nyugaton, a hol számos pogány-keresztény egyház keletkezett, s hol a bálványaihoz erősen ragaszkodó pogányság épen a karácsonyi ünnepek idején új nemzeti nagy ünnepeit, melyeken való részvétele a keresztényeknek kísérő esábul szolgálhatott volna új vallásuk elhagyására s a bálványimádáshoz való visszatérésre; hogy megtartassanak a keresztény vallásban, kellett számukra a karácsonyi ünnepet létesíteni. Azonban a kik ezen állításuk helyes és igaz voltában biznak, nem veszik tekintetbe a nagy ellentétet, melyben az első keresztények a pogánysággal szemben állottak, annyira, hogy nemcsak hogy részt nem kívántak venni a pogányok vígadózó ünnepein, de hogy még az ingadozó gyöngék se közelíthessenek közülök hozzájuk, épen a pogány ünnepnapokra helyezték bőjti és szigorú bünbánati napjaikat. A kiknek e kérdés elbírálásánál leginkább elfogadható a véleményök, azok a karácsony ünnep keletkezését magának a keresztény egyháznak benső életszükségéből kifejődöttnek állítják, épen azon korban, midőn az ugynevezett dokéták és gnostikusok tévtanai ellen, melyekben a Megváltó emberi természetét nemcsak kétségbe vonták, de határozottan tagadták, szemmel láthatólag és közel-foghatólag állást kellett foglalnia az egyháznak a kijelentett ige valósága mellett, tehát a hitnek azon alap-tétele mellett is, hogy a világ Megváltója a „valóságos ember is“ volt, minek az ő „karácsony ünnepén“ emlegetett születése, megdönthetlen, s mindeu okoskodáson felül álló bizonyítékul szolgál.

Mellőzve ezuttal annak bővebb bizonyítását, hogy a karácsony ünnepe egyházunkban dogmatikai viták folyamánként állott elő, csupán érinteni fogom még azon vonatkozásokat, melyek az egyidejű ókori pogány ünnepekkel a mi karácsonyunkkal összefüggésben voltak, s összefüggésben vannak mind e mai napig.

A rómaiak december havában ünnepezték „Saturnalia“ ünnepeiket, melyekben a békét s az arany-kor

Gömörmegye legnagyobb czipő-raktára!

Legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándékok kaphatók

MANDEL J. LIPÓT

uri, női divat- és különlegességek áruházában B.-Szombat.

Szent karácsony napja, gyűjtsd fel ezt a tüzet és taníts élni lélek szerint, akkor aztán olyanok leszünk ismét, mint a gyermekek, olyan tiszták, olyan boldogok s velünk és általunk újjászületik, biztatóbb képet nyer az egész politikai, társadalmi élet!

Ruszkay Gyula.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. évi december hó 20-án, Szabó György polgármester elnöklése és a bizottsági tagok élénk érdeklődése mellett közgyűlést tartott.

Elnöklő polgármester a közgyűlést a szokásos üdvözlő szavakkal megnyitván, előterjeszti a városi tanácsnak az „Erzsébet királyné emlékfák” ültetése tárgyában a földművelésügyi m. kir. miniszter által kiadott rendeltetve vonatkozó indítványát, melyhez a közgyűlés hozzájárult. Majd felolvastattott az „Országos bányászati- és kohászati egyesület borsod-gömöri osztályá”-nak kérvénye, a „vármegye bányászata- és kohászatának története” című mű kiadási költségeinek fedezéséhez 100 forinttal való hozzájárulás iránt; Rimaszombat város közönsége mindig meleg érdeklődéssel kísérte az országos bányászati- és kohászati egyesület közhasznú működését, miért is a közgyűlés jelen esetben is készséggel szavazta meg megyei érdekeink szolgálatára oly kiváló fontossággal bíró szakmunka összeállítására kért 100 forintot, annyival is inkább, mert a bányász-kohász egyesület borsod-gömöri osztálya városunk határában keresendő alkalmas agyag-bányatelep felkutatására oly szíves készséggel ajánlotta fel segítségét.

Ezután fontos megvitatás tárgyát képezte a kir. pénzügyigazgatóság elhelyezése tárgyában tett felterjesztésünkre leérkezett pénzügyminiszteri rendelet, mely szerint a fölterjesztett városi javaslattal szemben a miniszter egy új pénzügyigazgatósági épület felépítését javasolja. A városi képviselőtestületi közgyűlés azonban beható eszmecsere és tárgyalás után abban állapodott meg, hogy tekintettel azon körülményre, miszerint Rimaszombat városa több felesleges épülettel rendelkezik, melyek közül kettő tervszerű módosításokkal a pénzügyigazgatóság céljainak teljesen megfelelően átalakítható, új építkezésbe nem boesátkozhatik; azonban hajlandó akár az átveendő vármegyéhez, akár pedig a kaszárnya épületét a szükséges átalakításokkal oly formán rendbehozni, hogy az a pénzügyigazgatóságnak kényelmes és kellemes hivatalos helyiséget biztosítson. E tárgyban egy az átalakításokról teljesen tájékoztató építkezési tervmellettel indokolt fölterjesztést fog a pénzügyminisztériumhoz elfogadás végett fölterjeszteni.

Előterjesztett továbbá a városi tanácsnak a borítal- és a huszofasztási adó bérlete iránt a kir. kincstárral kötött szerződése, mely szerint Rimaszombat városa nyilvános árverésen 9600 forintért kibérelte a bor- és huszofasztási adót. A városi tanács eljárása helyes tudomásul vétetett, s a megkötött és bemutatott szerződés pedig megerősítést nyert. Végül Bodnár János állatorvos azon előterjesztését tárgyalta a közgyűlés, hogy a sertések utáni szemledij darabonként 10 krajczárról 20 krajczárra emeltesse fel, annál is inkább, mert ez némileg kárpótlást nyújtana neki a sertésveszteségek kapcsolatos sűrű teendői teljesítéséért. — A közgyűlés városi állatorvos előterjesztését és kérelmét méltányosnak találván, 1899. január hó 1-től kezdődőleg a közfogyasztásra leült sertések után megállapította az egy-egy darab után fizetendő 20 kr. szemlediját.

A jövő évi városi számadások megvizsgálására: Hennyey Kálmán, Dapsy József, ifj. Sütő István és Rábely Miklós városi képviselőtestületi tagokból álló bizottságot küldi ki. — Ezzel a közgyűlés véget ért.

boldog időszakát azzal jelezték, hogy a társadalmi rang és állásbeli különbséget, — urak és szolgák, szabadok és rabszolgák között bizonyos időre megszüntették. Jézus születése azonban valóban kezdete volt egy új, egy jobb boldogabb kornak, s a hol az ő tanítása elfoglalja a szívet és elmét, nemesak hogy békességet, egyetértő akaratot, jólétet, boldogságot létesít hívei között, de minden különbségeket is megszüntet közöttük azon tudat által, hogy mindnyájan egyenjogú gyermekei „a menyey atyának. (Galatákhoz 3, 28; Eféz. 4, 3—6) Ők valóban szabadok, ha és mivel „a fiu megszabadította őket”.

A „Saturnáliák” alkalmával számos és becses ajándékokat osztogattak ismerőseiknek a rómaiak. Nekünk karácsonyi ajándéknak jutott Istentől a megváltó Jézus, s midőn őseinktől öröklött szokásunkhoz képest karácsonykor a szeretet ajándékait osztjuk vagy nyerjük, jusson eszünkbe, hogy mindez csak halovány jelképezése Isten ama mérhetlen nagy ajándékának, melyet a Jézus születése által mindnyájan nyertünk. (János ev. 3, 16; Róm. 8, 32.) — A „Saturnáliák” végeztével gyermek-ünnepet rendeztek a rómaiak, midőn is a gyermekeket képekkel és játékszerekkel ajándékozták meg Karácsonykor a keresztény egyházban kezdet óta igazi gyermek-ünnepnek tekintették, s annak tekintik a boldog kegyes szülők ma is, midőn megörvendeztetik gyermekeiket a karácsony-fára aggatott ajándékaikkal, s az ő gyermeki örömiük által ők magok is Isten boldog gyermekeivé válnak, dacára nehéz küzdelmeiknek, számos gondjaiknak. (1. János 3, 1.) A karácsony ünnepéhez közelebb esett, mint a „Saturnáliák” a „a legrövidebb nap, a téli nap-állás” ünnepe, melyet a rómaiak úgy ünnepeltek, mint arculatát a földhöz fordító új nap születésének ünnepnapját!

Ezen felfogást egyértelműen alkalmazták a Jézusra, mint a szellemi világ igazi napjára (János ev. 8, 12.) azon nap dicsősége világot az egyszerű pásztoroknak azon éjszaka sötétjében, melynek leple alatt megszületett a Jézus Betlehemben — Dávid városában!

Midőn hajlékainkat kivilágítva ünnepeljük a karácsony estjét családunk körében s a karácsonyfa ágaskán meggyújtjuk az apró gyertyákat, hogy fényt áraszsanak ajándékaikra. — jusson eszünkbe, hogy egyedül Krisztus Jézus, a világ világossága, tehát a mi világosságunk is, mely megvilágítja és eloszlatja az életnek minden homályát, fényes vidám nappallá varázsolja a legsötétebb éjszakáját is — — azoknak, kik róla szívvel, életükkel tanuságot tesznek.

Előfizetési felhívás.

Lapunk január 1-től kezdve huszadik évfolyamába lép. E csaknem két évtizedre nyúló élet figyelemre méltó időszak egy oly vállalat fennállásában, melynek keletkezésekor még létjogosultsága is kérdéses volt. Annál nagyobb megelégedés tölt el bennünket ma, midőn lapunk eddigi pályafutásából arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a mi vidéki társaságunknak, a sajtó e szerény organuma, ugyszólván kiegészítő részét képezi. Feleslegesnek tartjuk programunkat újra olvasóink elé tárni, — hiszen az utóbbi idők eléggé tanuskodnak arról, hogy minő elvek hirdetése mellett igyekezünk szolgálni a társadalomnak, s mily buzgó lélekkel karoljuk föl mindazon eszméket, melyek a közügy előmozdítását célozzák. És midőn jelezzük, hogy az elvek hirdetése s az eszmék felkarolása körül jövőre is lankadatlan buzgalmat fogunk kifejtetni: m. t. olvasó közönségünket felkérjük lapunk támogatására.

Előfizetési árak:

Egy évre 8 korona.
Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.

A „Gömör-Kishont”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinknak s munkatársainknak boldog karácsonyünnepet kívánunk.

Előléptetés és áthelyezés. Gedeon János vasuti mérnök, társadalmunk egyik kedvelt és általános tisztelt tagja előléptetett az Ipolyságon most szervezett osztálymérnöki hivatal vezetőjévé.

„Fehér-Kereszt” gyűlés. A „Fehér-Kereszt” egyesület f. hó 15-én választmányi gyűlést tartott. Jelen voltak: *Bornemisza Lászlóné* elnöknő, *Hámos László* elnök, *Kern Adolfiné*, *Nagy Ferenczné* alelnöknő, dr. *Löcherer Tamás* igazgató, *Mariássy Lászlóné*, *Marton Jánosné*, *Melnár József*, *Eperjessy József* pénztárnok, *Baksay István*, *Molnár Józsefné*, *Bodor Árminné*, *Stolcz Mártonné*, *Marikovszky Istvánné*, dr. *Lichtschein Adolfiné*, dr. *Szeless Ödön* titkár. — *Bornemisza Lászlóné* elnöknő megnyitja a gyűlést és szép szavakkal utal arra, hogy az egyesület rövid fennállása után eljutott immár oda, hogy kitartó buzgalmanak első érett gyümölesét a nagyközönségnek bemutathatja a létesített gyermekmenházban. Indítványozza, hogy a gyermekmenház 1899. év január 15-én ünnepélyesen megnyitassék. — A választmány elhatározza, hogy a gyermekmenházat ezen napon megnyitja ünnepélyesen. Ezen alkalomból délelőtt 11 órakor ünnepélyes közgyűlést tart a megyéhez disztermében, a hová a nagyközönséget is szívesen fogja látni. Ugy az ünnepélyes közgyűlés, valamint a gyermekmenház megnyitásának egész programja a lapokban közzé lesz téve. A megnyitás után a hölgyek részvételével ünnepélyes bankett lesz. Az ünnepélyekhez a hatóságok és kulturális intézmények meghívók útján, az egyetemi tagok és nagyközönség költségkímélés szempontjából hírlapi úton hívatnak meg. A gyermekmenház megnyitásához egyuttal az összes felekezetek lelkeszei is meghívattak, hogy saját ritusuk szerint az új gyermekmenházat megáldják és felavassák. — A humánus intézmény megvalósulása emelkedett hangulatot hozott létre a jelenvotaknál és hibet, hogy ezen szép és nemes intézmény széles körben fogja az általános érdeklődést felkelteni, mi iránt biztos reményt nyújt, hogy a társadalom eddig is a legmelegebb rokonszenvet mutatja ezen ifjú egyesület iránt, a mely rövid fennállás után a tettek és eredmények egyesületének bizonyult. — A gyűlés lelkes hangulatban oszlott szét.

Új rendez tanár. Böhm János, a német és latinnyelv helyettes tanára a budapesti egyetemen tanári oklevelet nyert, január 1-től kezdve rendes tanárrá promoveáltott.

Házasság. Komoróczy Miklós rózsnyói kath. főgimnáziumi tornatanár, a „Sajó-Vidék” szerkesztője f. hó 14-én vezette oltárhoz Zsóry Ilonát, Zsóry Barnabás földbirtokos leányát Dubicsányban. Az egyházi szertartást *Kálniczky* Endre putnoki lelkész végezte. Áldást s boldogságot kívánunk az ifjú pár életére.

Athelyezés. Pintér Endre, a helybeli kir. pénzügyigazgatóság derék fogalmazója, segédtitkárrá lépett elő s Nyitraira helyeztetett. Gratulálunk!

Gyászbesz. Mély részvétünkkel vettük *Forster* Imréné, született Eszényi Anna urnő Pesten bekövetkezett halálának híret. A megboldogult számos gyermeket hagyott árván s benne Desseffy Árpád járásbíró anyósát gyászolja.

Felolvasás. A helybeli polgári olvasókör díszes nagyterem szép és nagyszámú közönséggel telt meg vasárnap délután azon alkalomból, hogy ott *Czinke István* református lelkész felolvasást tartott. Ugy a felolvasó egyénisége, mint felolvasásának tárgya és előadása lebilincselte a közönséget, melynek soraiiban hölgyek is szép számmal voltak jelen, s élénk figyelemmel kísérték *Czinke* érdekes thémáját, melyet csaknem egy óra hosszúságig fejtegetett hallgatói előtt. Arra a kérdésre adott feleletet, hogy minő eszközei vannak az önművelődésnek s különösen szellemi munkával nem foglalkozó polgártársaink miként meríthetnek ama forrásokból, melyek lelki vágyaik kielégítésére szolgálnak. E források között először a törhetlen akaraterevel foglalkozik s a világtörténelemből vett számos példával bizonyítja, hogy a léleknek akaratereje bámulatraméltó eredményeket ért el. Foglalkozik a vallásossággal, az iskolával s különösen a jó könyvekkel, melyek nemesak szépre és igazra tanítják meg az embert, hanem jellemessé, igazságszeretővé s önállóvá teszik. Ilyen emberekre van szüksége a mai társadalomnak, mely számtalan hibában leledzik. A jeles felolvasóból ihletett lélek szólt a közönséghez, mely a magas színvonalú álló fejtegetéseket zúgó éljenzéssel

és tapssal fogadta. Végül *Rábely* Miklós az olvasókör elnöke meleg szavakkal mondott köszönetet *Czinke*nek a rendkívül tanulságos s erkölcsi tartalmánál fogva nagybecsű felolvasásért.

Vakáció. Még egy néhány óra s a négyhónapig tartott szorgalmi időszak befejezéshez jut, helyet-alva a kedves ünnep okozta vakációnak. Városunk tanintézetinek csaknem ezernyi növendéke érzi keblében e szünet fölötti örömet mely áthat a szülőkre is, jólesik a tanítók-, tanároknak is. A leghosszabb szorgalmi időszak fátalmai után meg is érdemlik a pihenést és szórakozást, melyhez ezuttal kívánatos volna már egy kis igazi téli időjárás is, hogy az ifjuság téli öröme, a jó jég ne hiányoznék. Talán meghozza majd a Jézuska azt is.

Karácsonyfa-ünnepély. A Rimaszombat és vidéke jótékony nőegylet több mint 40 szegény árva gyermeknek szerzett jóleső örömet azzal, hogy e hó 21-ikén a Gizella kisdudoró intézett nagytermében számkura gazdag karácsonyfát állított. Este öt órakor vette kezdetét az ünnepély, melyre *Samarjay Jánosné*, *Mariássy Lászlóné* és özv. *Marikovszky István* dr.-né, a nőegylet buzgó vezetői a külön teremben egybeült szegény gyermekeket bevezették. Itt *Czinke István* ev. ref. lelkész a gyermekekhez intézett szép beszédet, majd gyönyörű alkalmi imát mondott, mely után *Kocsis* Erzsébet s *Terella* Teréz köszöntött s verset mondtak. Ezután az aiandékok kiosztása következett s a jó meleg ruha, dió, kalács, gyümölcs a legjobb hatást keltette a megajándékozott gyermekekben.

Athelyezés. Kundt Mihály szabadkai ménlelepi állatorvos, ki ezen állásban 5 éven át működött, Mezőhegyesre helyeztetett át s már a napokban el is távozott városunkból. Kollegái s számos jóbarátja őszinte sajnálat-tal vették ez értesülést.

Helyreigazítás. Vármegyénk közönsége f. hó 14-én tartott közgyűléséből hódoló feliratot intézett Felsőleges Urunk és Királyunkhoz: ezen felirat azonban nem azon alkalomból intéztetett, hogy ő Felsőleges osztrák császársága 50 ik évfordulóját megerte; ezen ténynek a vármegyei felirattal semmi kapcsolata nincs; épen ezért lapunk mult számában tudósítónk közleményét téves értesülésre alátotta. — Ezt tartoztunk a tárgyi tényállás megvilágosítása okából constarálni.

Installáció. Nógrádvármegye főispánja: *Török Zoltánnak* beiktatása e hó 17-én tartott meg Balassa-Gyarmaton. A vármegye közönsége már a kora reggeli órákban nagyban gyülekezett s a hálaadó istentiszteletre nagy számban vonult, élén a kinevezett főispánnal, a vármegye főjegyzőjével, a szomszédos vármegyek küldöttel kíséretében. Az istentisztelet végeztével kezdetét vette a diszközgyűlés, melynek folyásán a feleskett főispán valóban remek s szónoki hévvel elmondott program beszédet tartott, esetelven, hogy őt életében soha bosszúvágy, tulhajtott szenvedély nem vezette, ezen tere mint főispán sem fog lenni; igazságos kíván lenni mindenkiel szemben, s a jogosult érdekeket kielégíteni főtevése leendő. Elősmerve létjogosultságát a különböző politikai felfogásoknak, az ellenzéket, a közügyek intézésénél a vármegyei bizottságban a jelentkező politikai pártok számaránya szerint, szívesen látja stb. stb. Legnagyobb hatást idézte azonban elő azon kijelentése, hogy édes e hazának minden fiát nyelvre való tekintet nélkül mindaddig, míg a haza javára szolgálnak, örömmel tartja testvéreknek; ott azonban, hol a haza, alkotmány s a szabadság elleni törekvést észlel, kérélhetlen leendő s főispáni hatalmának egész súlyával lép közbe ezen bűnös fizelnek megsemmisítésére. A diszközgyűlést követve a megyéhez nagytermében 400 területű főispáni közebéd rendeztetett, a hol is a vármegye sok kitünősége jelent meg s mely alkalommal ékesnél ékesebb pohárköszöntők hangzottak el. Általában a főispáni beiktató közgyűlés egy sikerült ünnepségnek bátran minősíthető.

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Özv. Bakos Pálné szül. Zajacz Mária mint anyja, úgy saját, mint az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jeleni feljethetlen kedves fiának: *Bakos Pálnak* folyó évi december hó 20-án este 8 órakor hosszú szenvedés után, fiatal életének 24-ik évében történt gyászos elhunytát. A kedves halott hült tetemei folyó évi december hó 22-én délután 2 órakor a római kath. egyház szertartásai szerint fognak örök nyugalomra tetetni. — Tiszolca, 1898 évi december hó 20-án — Áldás és béke lengjen áldott porai felett!

Hangverseny A „Rimaszombat és vidéke jótékony nőegylete” által 1899. jan. hó 7-én tartandó hangversenyre az előkészületek erősen folynak, mely egybeállított másora után itélve, valóban élvezetes estét fog nyújtani műértő közönségünknek. A város és megveszerte nagy érdeklődéssel várt hangversenynek meghívóját és változatos programját teljes egészében közöljük, a mint következők: „Meghívó. „Rimaszombat és vidéke jótékony nőegylete” árváinak felségélyezésére Rimaszombatban, 1899. évi január hó 7-én a „Három Rózsa” nagytermében táncmulatsággal egybekötött jótékonyzenei hangversenyt rendez, melyre t. czimzettett és becses családját tisztelettel meghívja az egyesület nevében: *Samarjay Jánosné* elnök, *Mariássy Lászlóné* alelnök, dr. *Marikovszky Istvánné* igazgató. — Helyárok: Oldalszék és körszék I—III. sorban 1 frt 50 kr., zártzék 1 frt, karzati ülőhely 1 frt, állóhely 50 kr., deákjegy 30 kr. — Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — Jegyek előre válthatók özevgy *Miskolczy Istvánné* czukrászdájában. — Kezdeté fél 8 órakor. Műsor: I—5. szakasz. 1. „Dalünnep”, férfiak *Thern K.*-től. Előadják: *Váry János* karvezetése mellett: *Eperjessy József*, *Fülepp Benjamin*, *Fekete Mihály*, *Rábely Miklós*, *Törköly József*, *Lefkovits Albert*, *Matócsy Pál*, *Manczel József*, *Perez Samu* és *Dr. Veres Samu*. — 2. „Galopp brillante”. *Ganz W.*-től, zongorán négykézre előadják: *Bernáth Ida* és *Illés Irén* urhölgyek. — 3. „Oh ezek a férfiak!” víg monológ *Illovszai Hugótól*, előadja: *Papp Vilma* urhölgy. — 4. a) „Gretchen am Spinnrad” Op. 2. *Schubertől*; b) „Ninon” P. *Tottitól*, éneklő *Radványi Alice* urnő, zongorán kíséri: *Törköly László* ur. — II-dik szakasz. 1. „Magyar Rhapsodia”, *Gaál Ferencz*től, zongorán előadja: *Medveczky Erzsike* urhölgy. — 2. „Felolvasás” tartja: *Jozsa Antal* ur. — 3. „Symphonia” Ch. *Danelától*, hegedűn és zongorán előadják: *Mészáros Malvin* urhölgy, *Dr. Veres Samu* és *Dr. Baksay Dezső* urak. — 4. „Rákóczy Ferencz Rodostón” melodráma, költeménye *Dr. Várdy A.* zenéje id. *Abrányi K.*-től, szavalja: *Törköly Margit* urhölgy, zongorán kíséri: *Törköly László* ur. — 5. „Der Vogel im Walde” *Taubert W.*-től, éneklő: *Radványi Alice* urnő, zongorán kíséri: *Törköly László* ur.

Agyagipar. Hönseh Ede putnoki bányagazgató ur, mint a borsod-gömöri bányászati és kohászati fiókegyesület elnöke, ígéretét beváltotta s az alapítandó vállalat érdekében ma reggel a városházán megtartott értekezleten jelen volt s a további utasításokat megadta.

Nyilvános kérelem. Az aluljegyzett elnökség tisztelettel felkéri mindazokat, kik „Fehér Kereszt” egyesületi aláírási íveket kaptak, hogy azokat 1899. évi január hó 10-ig beküldeni sziveskedjenek. — A „Fehér-Kereszt elnöksége.”

Athelyezés. Szabó Dénes pénzügyigazgatási számtiszt hasonló minőségben athelyeztetett Székely-Udvarhelyre.

Műkedvelői előadás. A rimaszombati „Iparos Ifjúság Önképző Egyesülete” t. hó 26-án a Három-Rózsa nagytermében Rátkay László „Arvalányhaj” című 3 felvonásos darabját adja elő ifj. Pásztor Pál rendezése mellett.

A miskolczi kereskedelmi és iparkamara december hó 13-án az üggyűlést tartott Radány István kir. tan. elnöklete alatt. Az ülés tárgyai közül kiemeljük a következőket: A kamara azon feltevésében, hogy a ker. miniszteriumban rendszeresített titkári értekezletek a kamara autonómiáját érinteni nem fogják, a kért állandó megbízást megadja. — Az országos ipartanácsba képviselőjéül dr. Szentpáli István titkár választotta meg. — Az ülés pártolja a soproni kamara átiratát, a magyar nyelvű czégek bejegyzésének megkönnyítése érdekében. Ugyancsak pártolja nevezett kamarának a fogyasztási szövetkezetek korlátozására irányuló felajánlását; nemkülönben a nagyváradi kamara átiratát a városi szeszfogyasztási illeték törvényjavaslat tárgyában. Miskolcson a marhavásárok szaporítása szükséges lévén, ezt támogatja a kamara, valamint az aradnak azon kérelmét, hogy az állam vasúti leltárbeszerzések üzletvezetéséenként történjenek. Az ülés a vármegyei ipartanácsok tagjait megválasztván, elhatározta, hogy megkeresi a vármegyéket az ipartanács működésbe hozatala iránt. Végül tárgyalatott a költségelőrányszat, mely beható tárgyalás után elfogadtatott. A kiadások 14928 frtra irányoztatnak elő, melynek fedezésére 5%-os illetékkules engedélyezése kéri. Kérni fogja a kamara a miskolczi—debreczeni vasúti összeköttetés javítását, valamint az érdekelt helyi hatóságától a vasárnapi munkaszünet betartását.

A kedves olvasónak üdv. Mikor így az adventi szürke délutánokon ködbe borul a tájék, melyen esakis egy pár fekete madár lomha szárnyasapása képviseli az életet, s mikor a havas felhők oly közel ereszkednek le a földhöz, hogy a kertnek néhány lombvesztett fája sejtelmes zugás, végtelen renetegge sűrűdik össze a mindinkább szűkülő láthatáron: ilyenkor valami búvós borongás vonz a kandelóhoz, a melynek barátságos közelében napsugaras históriák olvasgatásába kezdtek, hadi melegedjék fel mellettük a kikelet ragyogásáért epedő lelkem. — Flammarion hipotézisek nagy tömegével és meggyőző okokkal bizonyította, hogy napsugár nélkül nem lenne élet sem a földön, sem a Marson. — En már nem vagyok kíváncsi ezekre az okokra. En csak kinézek az ablakomon, a mely oly régen nélküli a napfényt, csak betekintek a lelkembe, a mely a poézis napsugara nélkül örök sötétségre, örök decemberre lenne kárhóztatva. — Melegobb és ragyogobb fénykéveit annak a költészetnek, — melynek világánál életem emelkedettebb pillanataiban mintha a mindenség titkai tárultak volna ki előttem; szinesebb lapjait azoknak a hangulatoknak, melyeknek sugarai mindig lelkem prizmáján szűrődtek keresztül. — most két könyvben gyűjtöttem össze. Az egyiknek címe: „Huszonheten a felső tizezerből.” — Három regényt foglal magában. És párbeszédes alakban, szindarabok formájában foglalkozik a mindig érdekes témával az örök küzdelemmel, az örök szerelemmel. Egyébként 336 lap. Ára 1 frt. — A másik könyvemnek a címe: „Penge-ti, sírván,” költemények. 166 lap. Ára vaszonkötésben 1 frt. — Ez utóbbit nagyságos özv. báji Patay Gyuláné, Szathmáry Király Anna urónék lehettem szerkesztés dedikálni. — Mindkét könyvem a Franklin Társulat (Budapest IV. Egyetem-utca 4.) esinés és izletes kiállításban jelent meg, de kapható minden hazai könyvkereskedésben. De nem folytatom. — En csak jelenteni kívántam, hogy boldognak és büszkének érzém magamat, ha a kedves olvasó könyveim útján felvidíthatná azokkal a gondolatokkal, melyekkel én a magam borongó lelkét hébe-korba mulattattam s olyan gyakran vigasztaltam. Egyebekben magamat nagyra becsült figyelmébe ajánlom és vagyok hazafias üdvözlettel. — Ung Tibi, 1898. december derékán. *Juhász László.*

Megtévesztés A spanyol és portugál borok vásárlói ez uton figyelmeztetnek, hogy gyakran kínálnak bodega borokat, melyek nem a Budapest, Bécsben és Prágában székelt és az egész continensen elterjedt „The Continental Bodega Company”-tól erednek. Ezek az izletek szintén Bodegaknak nevezik magukat, hogy a hasonló névvel megtéveszték a közönséget, s úgy lassák mintha ők a „Continental Bodega” képviselői lennének, borait azonban csak oly valódiak mint a bitortól név, mert esakis és kizárólag a The Continental Bodega Company borai erednek tényleg Spanyolországból és Portugáliából a minthogy osztalék elismerésben részesül a Continental Bodega borainak jóságáért. *Dr. Hirt* egyetemi tanár Borszlóban, „már rég használhatja üdülő betegével.” *Dr. Pfeistermeister* müncheni udvari orvos azt írja, hogy a Continental Bodega 33. sz. Tarragona borait öreg emberek és üdülők számára már évek óta rendeli; *Dr. Russwurm* ambergi dandárörvos rendkívüli erősítő szer gyantát ajánlja és rendeli e borokat; *Dr. Müller* hannoveri tizer, egészségügyi tanácsos azt írja, hogy kipróbálta a neki beküldött borokat, tisztának, jóízűnek és jónak találta. A próbából fennmaradt bort szegény betegeknek juttatja, a vagyonosoknak pedig feltétlenül ajánlja használatra. *Dr. Reh* frankfurti egészségügyi tanácsos azt írja, hogy főleg a Portból az, melyet nagyon gyakran szokott rendelni erősítőnek. *Dr. Buttersack* heilbronnai udvari tanácsos pedig azt mondja, hogy ajánlja e borokat minden orvos figyelmébe. Vemakozással a The Continental Bodega Company boraira, sziveskedjék a mai számunkban közzétett hirdetést figyelemmel kíséni.

Két új magyar dal-album jelent meg ép most *Klökner* Ede zeneműkiadóhivatalában Budapest — kiegészítéssel minden dal-gyűjteményeknek — mivel az ezekben közt dalok, melyek az idény legújabb, legkiesertebb divatos notái, eddig semmi más gyűjteményben nem jelentek meg s ezekre és zongorára a legszebb czigányos modorban úgy vannak letéve, hogy zongorán magában is játszhatók, mert a dallam a zongora részben is teljesen benne van. Címük: 50 hallgatónóta, a legnevesebb dalszerzők dalai a legújabb összegyűjtő Csengery Gy., mely a többiek közt tartalmazza: A Tiszának jaj de mely — Elragadta galambomat. — Ha meghalok — Harangoznak a faluban — Huzd ezigány. — Kiszáradt a rezzó nyárfa. — Még azt mondja a bíróné. — Nem vagyok én boldogságra nevelve. — Patyolat a kurucz — Régi nóta, híres nóta. — Viz-viz-viz — Zug a szelvény stb. stb. Ára a 60 oldalas kötetnek neto 1 frt — 50 búfelejítő nóta, a legjobb dalszerzők dalai s divatos új noták legújabb összegyűjtő Csengery Gy., többek közt tartalmazza: Asszony-asszony, az *karok lenni. — Édes anyám a kendőm — Estét harangoznak a toronyban — Ha fellevegtek a budai hegyekre. — Hazánk előtt mennek el a huszárok — Három okor saláta, kis angyalom. — Magas a kaszárnya. — Már én töb-

bet a fűtezőn. — Nyitva van a babám riasos kapuja. — Októbernek elsőjén. — Süt a mama. — Szérlől van a házam. — Tíz krajczáros piroso. — Vékony deszka-kerítés. — Vigan vannak, vigan vannak lenni a faluban. — Ára a 60 oldalas kötetnek neto 1 frt. Postaküldéssel egy-egy kötet 1 frt 10 kr. — A két kötet 2 frt 15 kr. bérmentve, ha az összeg előre beküldetik. Ugyanitt jelenik meg a „Zenélő Magyarország”, az egyetlen zenemű folyóirat, mely leg-szebb letében hozza a legújabb népdalokat, dal és műdalokat a világirodalom összes legjobb táncz, salonzene s couplé-ujdonosságait. — Előfizetési ára negyedévre, 6 füzetre 60 oldal zenemű tartalomra 1 frt. Jégzsekek és mutatványzámokat ingyen és bérmentve küld a fenti zeneműkiadóhivatal.

Az „Ország-Világ” karácsonyi ajándéka. A mai postával egy pompás kiállítású díszmunkát kapunk, a melyben legjelesebb költőink és írónk dolgozatait találunk. A könyv címe „Almanach” és alatta olvasható ez a pár szó: „az „Ország-Világ” karácsonyi ajándéka”. A kötet tartalma a következő: Ábrányi Emil: Föltámadás. Szomahay István: Két novella: Horthy Béla: Petőfi szerelmei. Feleki Sándor: Egy szó. Tábori Róbert: A szökés. Szilágyi Géza: A vadludak. Jakab Ödön: Hentere. Vértessy Gyula: Három esők. Pásztor Árpád: Prometheus. Krudy Gyula: A kísértet. Buday László: A próféta. Várady Antal: Holt levelek. Zöldi Márton: Az operette házasság. Dr. Falk Zsigmond: Madrid. Zeneművek: Ögyektől, Siposs Antaltól, Goll Jánostól, Kéry Gyulától, Erneyi Józseftől és Gál Ferencz-től. Ezenkívül a könyvet számos szép illusztráció díszíti. És ezt a könyvet az az újság adja ajándékba, a mely hétről hétre versekkel, novellákkal és aktuális szép képekkel telt számat ad olvasóinak. Azért is nincs a magyar irodalomban újság, mely jobban megérdemlené a közönség támogatását, mint az „Ország-Világ”, melynek előfizetési árát oly kis összegben állapították meg, hogy arra minden polgári család előfizethessen. A ki most egy negyedévre 2 frttal előfizet, az áprilissig kapja a lapot és annak megküldik karácsonyi ajándékul az Almanachot is, melynek rejtvény pályázata is van és a rejtvény megfejtők között egy képes levelezőlap albumot és 2 díszmunkát sorsolnak ki. Az előfizetési pénzeket az „Ország-Világ” kiadóhivatala (Budapest, V. Hold utca 7.) kell küldeni.

Nyugtázás és köszönet. A „Rimaszombat és vidéke öngyűlése” által felállított karácsonyfára adakoztak: Samariay Jánosné 50 drb kalács, dió és 5 frt. Máriássy Lászlóné ruhanemű és 1 frt. Bornemisza Lászlóné 1 frt. Lászka Józsefné ruhaneműek. Dr. Löcherer Tamásné 1 frt. Özv. Löcherer Tamásné 50 krajczár. Bernáth Gyuláné 1 frt. Dapsy Józsefné 1 frt. Kern Adolfné 1 frt. Molnár Józsefné 1 frt. Kubinyi Bertalané 1 frt. Kubinyi Kálmáné 1 frt. Ethey Aranka gyümölcs, 50 kr. Dr. Zsbery Istvánné 1 frt. Kovács Rubini Antónia 1 frt. Nagy Ferenczné 1 frt. Özv. dr. Klimó Jenőné 1 frt. Soós Ferenczné 50 kr. Szügyi Zsigmondné 50 kr. Eperjessy Józsefné 50 kr. Józsa Antalné 50 kr. Szontagh Károlyné 1 frt. Hubay Miklósné 50 kr. Schulhof Pálné 50 kr.

Karácsonyi áruk nagy választékban. Bel- és külföldi borok és pezsgők, finom tea- és tea-sütemény, csokoládé és cukorka.

A közelgő karácsonyi és újévi ünnepekre különféle friss balatoni és dunai hallal fogok szolgálni.

KÖHN ADOLF 4-*

fűszer-, liszt-, csemege-, déli gyümölcs-, korai főzelék-, friss gyümölcs- és ásványvízkereskedése Sütődetulajdonos. R.-SZOMBAT, Főter, a ref. templom mellett. Sütődetulajdonos.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzlethelyiségemet **jelentékenyen megnagyobbítottam** s azí ujonnan átalakítva, a legkiesertebb igényeket is kielégíthetem az által, hogy raktáramat dúsan felszereltem a **legfinomabb fűszer, legnevesebb faju kávé, cukor, olasz rizs** stb. arukkal. Midőn még a n. é. közönséget biztosítom arról, hogy miként eddig, úgy ezentul is főtekrévesem a legjobb minőségű árut jutányosan és pontos kiszolgálattal mellett áruítani, hangsúlyozom egyszerűsággal, hogy üzletem nagy áldozatok árán történt nagyobbitása óta különös súlyt fektetek a valódi, jó fűszerárak tartására és elárúsítására. Magamat és üzletemet a n. é. közönség eddig is tapasztalt jóindulatába és pártfogásába ajánlva, vagyok teljes tisztelettel

KÖHN ADOLF.

Naponta friss sütemény saját sütődjéből. Debreczeni és pesti henger-malmi liszt. Különféle hüvelyesek, szepesi és stockeraui borsó és lencse.

Különféle bel- és külföldi rum, cognac és likőrök, szilvórium, borovicska, törköly és mindenféle szesz italok.

Hirdetmény.

6594-98. V. — Alírótt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíróságnak 98. V. 6594. számú végzése következtében *Dr. Fráter Sámuel ügyvéd*, mint *Krausz Bernát esdőtömegmondó* és *tör.-ai javára Krausz Simon* ellen 1253 frt 51 kr. 800 frt, 600 frt, 76 frt 14 kr. és 13 frt 95 kr. s jár. erejéig toganatosított biztosítási végrehajtások utján le- és felülfoglalt ügy- és lámpaárakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak. Mely árverésen a rimaszombati kir. bíróságnak fenti számú végzése folytán *Rimaszombatban a peresnek Elszébet-téri üzletében* leendő eszközlésére 1898 évi december hó 23-ik és következő napjai kizütnének és ahhoz a venni szándékozó oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében, késpénzítés mellett a legutóbbi ígérőnek becsaron alól is elfognak adatni. — Kelt Rimaszombat, 1898. évi december hó 19-én **Gasko János**, kir. bir. vgtó.

Hirdetmény.

1278-1898. tkvi szám. A nagy-rőzei kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Rolko Lipták Anna és társai** végrehajtatonak, **Lipták János** végrehajtást szenvedő elleni 250 frt tökétkövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék a nagy-rőzei kir. járásbíróság területén lévő Zavadka község határában fekvő, a Lipták János zavadkái 60, 343, 360, 361, 362 és 366. sztkönyvben foglalt ingatlan-ságára az árverést 384 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1899. évi január hó 2-ik napján d. e. 10 óraker Zavadkán a község-házában** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladotni fognak. Árverezni szándékozó tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át késpénzben vagy az 1881. évi 60-ik törvényezikk 42 §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60 t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított előismervényt az árverés megkezdése előtt át-szolgáltatni. Kelt N.-Rőzeén, 1898. évi augusztus hó 13. napján — A nagy-rőzei kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság. **Dessewffy**, kir. jbiró.

Kishonthy Józsefné dió és 50 kr. Dr. Szeless Ödönne 1 frt. Institorisz Endréné 50 kr. Lokesánszky Endréné 1 frt. Özv. dr. Szabó Samuné 1 frt. Szabó Károlyné 1 frt. Ragályi Gézané 1 frt. Özv. Tóth Józsefné 50 kr. Kemény Erzsike ruhanemű. Lukács Gézané ruha, alma, és dió. Dr. Veres Samuné 1 forint. Özv. Káposztás Józsefné 1 frt. Szabó Györgyné 50 kr. Özv. Maléter Endréné 50 kr. Fülep Beniné 50 kr. Terhes Pálné 50 krajczár. Szakall Vinczéné 50 krajczár. Abonyi Amália 50 krajczár. Baksay Istvánné 1 frt. Tornony Györgyné 1 frt. Czinke Istvánné 50 kr. Szentmártony Danielné 50 kr. Draskovics Gáborné 50 kr. Gresko Borbála 50 kr. Vozáry Györgyné 1 frt. Glauf Pálné 50 kr. Tibély Zsigmondné kendők, Törköly Józsefné 50 kr. Sötheó Istvánné 1 frt. Bánhidy Istvánné 2 frt. dr. Ráróssy Gyuláné 1 frt. Beliczky Viktorné ruhanemű, Bodor Istvánné 50 kr. Cseh Istvánné 1 frt. Stech Kálmáné ruhanemű, Hányiné 1 frt. özv. Czíkora Jánosné 50 kr. dr. Fodorné 50 kr. Lengyel Györgyné 1 frt. Kubinyi Aladárné 1 frt. Kerekes Dezsőné 50 kr. Tomesányi Lászlóné 1 frt. Hennyey Kálmáné ruhanemű, özv. Horváth Lászlóné 1 frt. Kishonthy Anna 50 kr. Marton Jánosné 1 frt. özv. Mészáros Kálmáné ruhanemű. Farkas Ábrahámné 3 frt. Kalla Mihályné 50 kr. Lenner Gyuláné 50 kr. Reisz Józsefné 50 kr. Baksay Józsefné 1 frt. Grosinger Miksáné kendők, Lichtsein Adolfné 1 frt. Haas Salamonné 50 kr. Miskolezsné czukorkák, Diekmann Arminné ruhanemű. Gellmann Samuné 1 frt. Bródy Bertalan 100 drb czukorka, Hekseh Bertalané 50 kr. Lakner Emil 50 kr. Holländer Lajosné 1 frt. Weisz Dávidné 1 frt. Jellinek Bertalané 50 kr. Molnár Lajosné 1 frt. Cziher Miksáné 1 frt. Péketéné Otte Hedvig 1 frt. özv. Zwicker Ottóné ruhanemű, Hevessy Bertalané 1 frt. Széplaky Lajosné 1 frt. Csider Antalné 1 frt. Marikovszky Emma 1 frt. özv. dr. Marikovszky Istvánné 1 frt. Dr. Krausz Gyuláné 1 frt. Molnár ruhanemű. Glücksthal Mórné ruhanemű. ifj. Szentmiklóssy Kálmáné 2 frt. Ujházy Tivadárné 2 frt. Kohn Adolfné ruhanemű. Stolez Mártonné 1 frt. Frank Adolfné 1 frt. — Fogadják a szives adakozók hálás köszönetünket. — Rimaszombat, 1898. decz. 20.

Az elnökség.

Felelős szerkesztő: LUKÁCS GÉZA.

Menyasszonyruha - selyem 65 krtól

14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és szines **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban **Privát fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek. **Henneberg G. selyemgyáral** (cs és kir. udvari szállító) **Zürichben.** — Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Különféle bel- és külföldi rum, cognac és likőrök, szilvórium, borovicska, törköly és mindenféle szesz italok.

Hirdetmény.

4227. tkv. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár végrehajtatonak Beregszász: Dániel és özv. Bodnár Józsefné** mint Majomi Jozsefné szül. Beregszászi Borbála örökösei, végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a rimaszombati takarékpénztár ellen beadott utóajánlat folytán az újabb végrehajtási árverés 400 frt töke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. §-a s következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Rimaszombat rendezett tanács városban fekvő, s a rimaszombati 410. sz. tkjében A. 1. sorszám a foglalt s még néhai özv. Majomi Jozsefné szül. Beregszászi Borbála nevében álló 482 hrszámú és 9 össezársi számú ház és belsőrege az 1350 frt mint az utóajánlatl ajánlott kikiáltási ár mellett ezennel elrendelte, annak megtartására határnapul **1899. évi január hó 20-ik napján** d. e. 10 óráját a rimaszombati kir. törvényszék tkvi helyiségébe tüzte ki, mely alkalommal a kérdéses ingatlanok a becsaron alól is elfognak adatni. Árverezni szándékozó tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át az az 135 frt késpénzben vagy az 1882. évi 60 t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60 t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított előismervényt az árverés megkezdése előtt át-szolgáltatni. Rimaszombati kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1898. évi november hó 21-én. **Vozáry**, kir. tszéki bíró.

Bérbeadó. 3-3

A rimaszombati határban 40.500 □-ól **első minőségű** szántóföld és rét. **1899. év szeptember hó elsejétől** bérbe- adó. — Értekezhetni a tulajdonos **Széplaky Lajossal.**

Eladó péküzlet.

Egy gömörmezei városban egy jóforgalmú péküzlet eladó. Czim a **kiadóhivatalban**.

Eladó butor és ágyneműek.

Csaknem teljesen új garnitúra, nagy fali tükör s más házbutor s ágyneműek szabad kézből eladók. — Czim a **kiadóhivatalban**.

Meghívó.

A gömöri faipar részvénytársaság

1899. január hó 12-én

d. u. 3 órakor Pelsüczön, saját gyártelepén

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezen hirdetmény útján tisztelettel meghívattak.

A rendkívüli közgyűlés megtartásának célja: a társaság forgatókéjének elsőbbségi részvények vagy kötvények kibocsátása és elhelyezése által való szaporítása.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóságban egy üresedésben levő hely betöltése.
 2. Az újonnan választott igazgatóság által összeállított s a felügyelő bizottság által felülvizsgált időközi vagyommérleg bemutatása.
 3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság együttes jelentése és javaslata a forgatóke elkerülhetetlen emelése érdekében.
 4. A közgyűlés határozatához képest az alapszabályok módosítása.
 5. A közgyűlés nemleges határozat esetén az igazgatóság újbóli választása.
 6. Esetleg bejelentett indítványok tárgyalása.
- Pelsücz, 1898. decz. 20.

Szentiványi Arpád,
elnök.

Jegyzet. 1. Tisztelettel kérek a t. részvényesek ezen közgyűlésre okvetlenül megjelenni. — 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése 8 nappal a közgyűlés előtt megtekinthető — 3. A részvényesek kérek részvényeiket az alapszabályok 9 pontja szerint a közgyűlés előtt felmutatni.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox valódi sodingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzmegtakarító.

Darabja 3 forint.

A penge *** esilagos acélból és a többi részei alpacéból vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint. 9—26

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

Budapest, V., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 darab után egy ingyen küldetik.

Kérje

The **Continental**
a **Bodega Company**.

világhírű spanyol és portugál borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb fűszer és csemege kereskedésekben, valamint poharanként az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Saját fiók: **Budapest**
csakis: **IV. Kössuth-Lajos és Ujvilág utca sarkán, a Gentry-Casínóval szemben.**

Raktár: **Rimaszombatban Kohn Adolf** urnál.

HERTSKO BERTALAN órás- és ékszerész Rimaszombatban.

Ingyen! 100, azaz száz korona.

Mélyen tisztelt közönség!

Nagy és valóban páratlan esemény számba menő újdonságot van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni!

Tisztelettel alólított, meghatva annyi szives pártfogástól, melyben üzletemet a nagyérdemű s folyton szaporodó barátai: tehát vevőközönségünk engem részesített, elhatároztam, hogy elismerésből, vevőim iránt érzett hálából.

1899-ik évi január hó 2-dikán

a vevőim között egy gyönyörű szép divatos 14 karatos arany női órát és egy ugyanolyan láncot

100 korona értékben

karácsonyi ajándék gyanánt! fogok kisorszolni.

Ily meglepetésre aligha számíthat Rimaszombat város közönsége, mert minden vevőm

5 forinton felüli bevásárlása

alkalmával egy számot kap s a kinek a száma a sorsolás alkalmával kihúzzatik, az nyeri el a

száz korona értékű gyönyörű ajándékot.

Midőn felhívom az igen tisztelt közönség szives figyelmét eme páratlan áldozatkészre, biztosítom arról, hogy minden konkurencziát kizáró áruim **eladási árát nem mintha e miatt felemeltem volna, hanem a lehető legalacsonyabbra szállítottam le.**

Remenylem, hogy félreismerhetetlenül kedvező vállalkozásomért továbbra pártfogolni sziveskednek, vagyok

Kiváló tisztelettel

HERTSKO BERTALAN, óra- és ékszer-üzlete.

Hirdetmény.

3892. tkv. sz. — **Engel Adolf** rimaszombati lakos végrehajtónak **Kovács Sámuel** levárti lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 10 fnt 69 kr. tőke ennek 1892. évi augusztus hó 5-ik napjától járó 6%, kamatai, 6 fnt 62 kr. per, 3 fnt 95 kr végrehajtás kérvényi, 8 fnt 15 kr. árverés kérvényi és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi LX t-cz. 144. 146. 156 §-a értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Rimaszombat városban fekvő és a rimaszombati 692. sz. tjkvben A. 1. sorszám alatt foglalt Kovács Sámuel néven álló 228. hrszámú, 18 öszeirási számú ház és belsőrege 952 fntban ezennel megállapított kiküldési becsárban elrendelték, annak megtartására határidőül **1898 évi december hó 22-ik napjának d. előtti .0 órája** ezen kir. törvényszék telekkönyvi helyiségébe tüzetik ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlan a következő feltételek alatt fog eladatni.

Árverési feltételek.

1. Ezen árverési határonapon a fent említett ingatlanok a kiküldési áron alól is elfognak adni.
2. Árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt a kiküldési árnak 10%-át és pedig 95 fnt 20 krt. készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni.
3. Vevő köteles a vételarat három egyenlő részben és pedig az első 30 nap alatt a másodikat 60 nap alatt, a harmadikat 90

nap alatt az árveréstől számított 5% kamatokkal együtt a rimaszombati kir. adókövetőnél befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

4. Vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és áruházási illetékeket viselni.

5. A vevő a megvett ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedése után lép, annak haszna és kára a vevőt illeti.

6. A vevőnek vételi bizonyítvány az előterjesztési és utóajánlati határidő elteltével fog kiadani, a tulajdonjog a vevő javára azonban csak a vételárnak teljes lefizetése után fog hivatalból bekebeleztetni.

7. A mennyiben a vevő a feltételek bármelyikének eleget nem tenne az érdekeltek bármelyikének kérelmére az 1881. évi LX t-cz 185. §-a szerint vevő veszélyére, költségre, a bánatpénznek elvesztése mellett újabb árverés fog elrendeltetni.

Az elrendelt árverésnek a rimaszombati 692. sz. tjkvbe b. 5. alatti tételre leendő feljegyzése a hirdetmény egyik példányának a bíróság hirdetési táblájára, továbbá egyik példány Rimaszombat város előjáróságának a város táblájára kifüggesztése, a tamásfalai körjegyzőnek szabályszerű közlés végett és minután a kiküldési ár 300 fntot meghalad, ezen árverésnek törvényszerű kivonata a Gömör-Kishont ezimű helyi hírlapban közzététel végett felperesni ügyvédnek kiadati rendeltetik, a ki a hírlappéldányt az árverés megkezdése előtt a kiküldöttnek átadni köteles. — Miről a hirdetmény és feltételeknek sajátkéhez kézbesítésével az összes érdekeltek felek értesítetnek.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1898. évi szeptember hó 12-én.

Vozzary, kir. székbi bíró.

Alapított 1868-ban.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a jelen sáisonban

férfi-, női- és gyermek lábbeli raktárunkat

budapesti és bécsi árukkal egészen a mai kívánalmaknak megfelelően felszereltük. — Uj gyárakkal való megismerkedésünk által azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy nagyrabecsült vevőinknek **jó, tartós és izléses árukkal** és az eddiginél

sokkal jutányosabb árakon

szolgálhatunk; még pedig a következőképen:

Férfi cipők:

1 pár erős sima cipő kettős szegezett talppal . . .	2.40
1 pár erős víkszöbörből készült cipő kettős szegezett talppal . . .	2.80
1 pár erős borjúbőr borított cipő kaplival, szegezett talppal . . .	2.80
1 pár ugyanolyan, finomabb kiállítású karlsbádi . . .	3.40
1 pár finom víkszós borított szegezett talppal . . .	4. —
1 pár erős posztó-cipő, bőrrrel borítva . . .	4. —

Női cipők:

1 pár erős borjúbőr cipő szegezett talppal . . .	2.50-től feljebb
1 pár finom zergebőr cipő kaplival, varrott vagy szegezett talppal . . .	3.40
1 pár finom kesztyűbőr, selyem czúggal . . .	4.50
1 pár posztó-cipő, nusszattal körül . . .	1.40
1 pár posztó házi cipő . . .	1. —
1 pár posztó-cipő, czugos, szeg. talppal . . .	2.90
1 pár posztó-cipő, bőrrrel borítva . . .	2. —

Ezenfelül mindenféle kiállítású gyermek- és leány-cipők nagy választékban a legjutányosabb árakban kaphatók.

Mérték szerinti megrendelések saját műhelyünkben a mai kívánalmaknak teljesen megfelelően készíttetnek fekete és színes bőrökből.

Vadászok figyelmébe! Teljesen vízhatlan **vadász-csizmák** és **czipők**, továbbá angol szabású női és férfi **lovagló-csizmák**, valamint **korcsolya- és kerékpár-czipőket** a legjutányosabb árban készítünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve

mély tisztelettel

Kovács Zsigmond örökösei

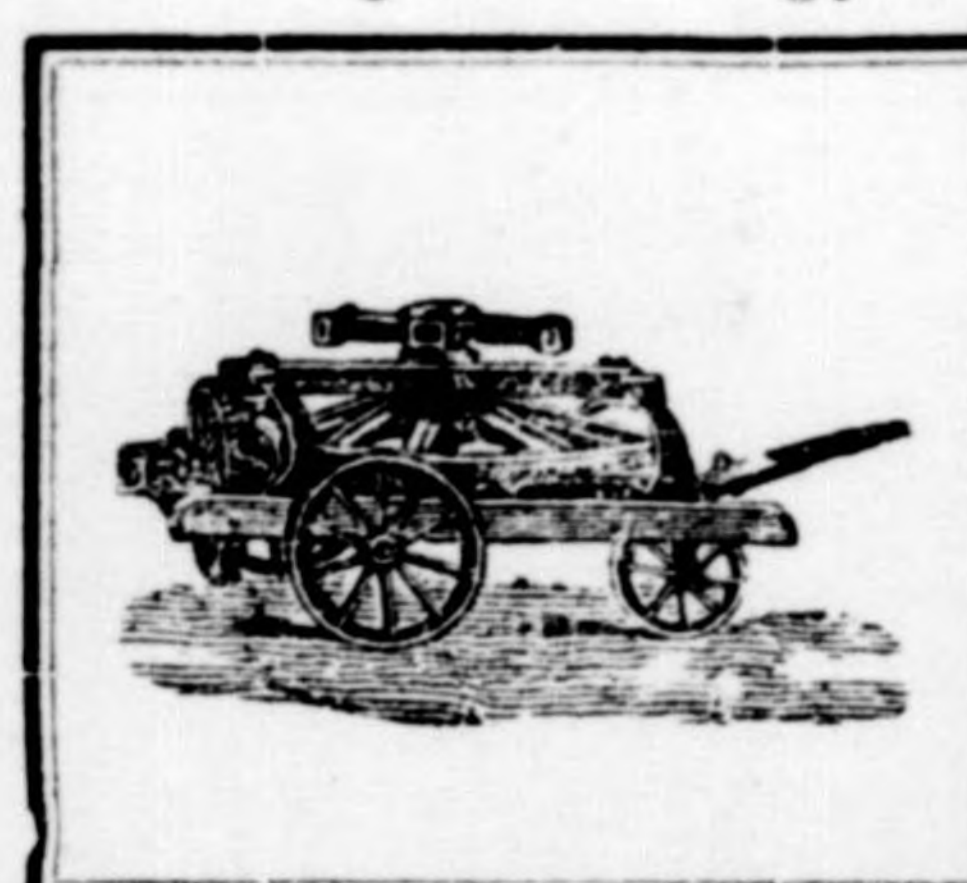
RIMASZOMBAT, Főter (saját házában).

A Dr. Högyes-féle szab. Asbest talp-bélés elarusító helye.

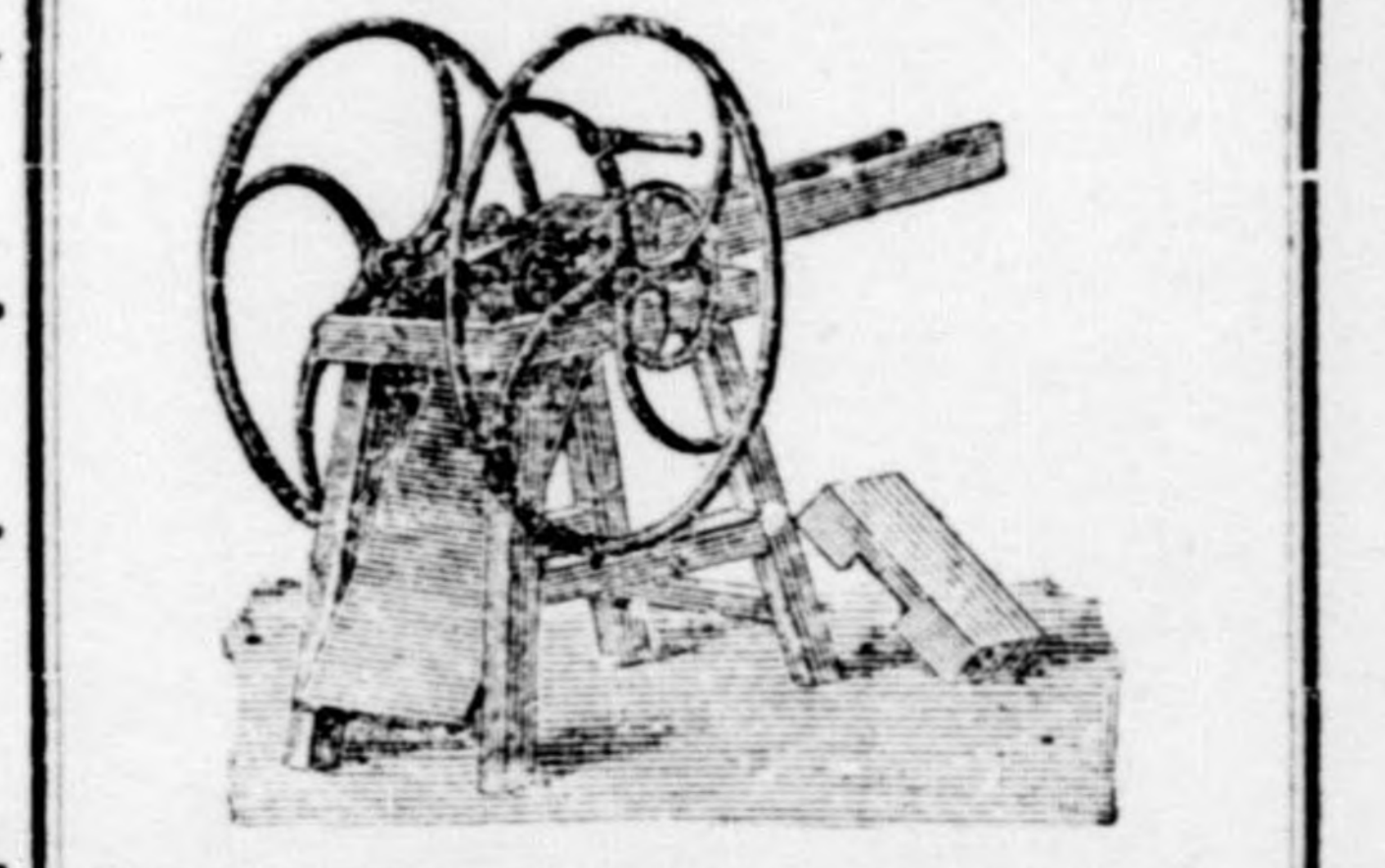
FLEISCHER és TÁRSA

gazdasági gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával célszerűen s gondosan gyártott jöhrnevé gépeit, nevezetesen:

- Szeckavágókat,** kézi- vagy járgányhajtásra.
- Répvágókat és tengermorzsolókat.**
- Olajsajtolókat és olajmagpörkölőket.**
- Olajmag-zúzókat,** továbbá
- Örlő és daráló malmokat,**

Progress-tisztítógepeket, lisztosztályozó hengereket, szivattyúkat, gőzgepeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezések stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb **gyártmányainkat** készletben tartjuk gyárunkban. — Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődenk gyártmányai **árjegyzékét** kívánatra bérmentve küldjük.

A világbéke.

A harmincz évig dühöngött háborúnak vára-várt béke óhajának méltóbb kifejezést nem adhatott ama ismeretlen kéz annál, mint mikor a vesztfáli békét tárgyaló teremnek egyik falára a szavakat írta: Pax optima rerum. Ugyan ki ne tudná, hogy a béke minden dolog között a legjobb?

Mindenesetre jellemző, hogy maga az orosz czár, a világbékét létesítendő indítványával lépett fel és éppen azért, mert olyan részről jött ezen ajánlat, a melyről senki sem várta, tett ez oly feltűnő hatást, örömet keltve minden józan gondolkozású és békeszerető emberekben. De a milyen lelkesedéssel felkapta ez indítványt a sajtó — dicsérve az oroszok uralkodóját magasztos gondolkodásáért — épen olyan fenntartással is kell ezt venni és kissé higgadtan is felőle gondolkodni. Mert nem szabad elfelejtenünk, hogy a szalmaláng rövid ideig tart és annál nagyobb szokott lenni utána a esalódás.

Tagadhatlan, hogy a népek nem kívánják a hadakozást, csak a politika, egyesek becs- és bírvágya, a felhetetlen nagyravágyás és más okok idézik elő a háborút. De az u. n. fegyveres béke még talán rosszabb a háborúnál, mert folytonos izgatottságban tartja a népeket és 12 millió frankot nyel el naponként a népek adójából. Tehát kívánatos volna, hogy ezen bizonytalan állapot el valahára véget nyerne. De hát csakugyan lehet-e kilátásunk, hogy a háboru meg fog szűnni és az örök béke foglalja el annak a helyét?

Sok lehetetlennek látszó dolgok történtek már. Nyissuk csak fel a történelmet, nézzük meg az egységes Német- és Olaszországot, ki hitte volna e két nagy országnak számtalan darabból álló egyesülését még 50 év előtt? Bizony talán senki és mégis megtörtént, pedig szemünk előtt történt meg; igaz ugyan, hogy az ellenkezőt is lehet felemlíteni. Hol van pl. Orosz-Lengyelország? — Elnyelte a nagy orosz birodalom.

Ha egy kissé visszamagyunk a történelem fonálán, azt tapasztaljuk, hogy a középkorban a háborúk még gyakoribbak voltak, mint mai nap. 980-ban ugyanis az egyháznak kellett közbe lépnie és békét eszközölni szerda estvétől — hétfő reggelig, annyira háboruskodtak akkor a népek. Tehát ez idő óta mégis csak ritkábbak lettek a háborúk, mint előbb. Mert végre a népeknek és ezekkel együtt a háborúskodó fejedelmeknek is be kell látniok, hogy a töménytelen pénz, melybe a fegyveres béke kerül, mégis csak az ország közművelődési czéljaira hasznosabban volna fordítható, mint a katonaság fenntartására, és még avval a sok parlagon heverő emberi erővel mennyit lehetne az ország tőkét és jólétét szaporítani a munka értékesítésével. Hát még az ipar, kereskedelem, tudomány és művészet mennyire panganak a háborús időben?

De mi azért nem ámitjuk magunkat. Az országok is csak emberekből állanak. S míg az emberek a mostani műveltség fokán állanak, s míg azok vértől párolgó összekulesolt kezekkel adnak halált a Mindenhatónak a nyert győzelemért, addig mi nem hihetünk föltétlenül oly világbékében, minőhöz most az emberek ujongnak. Mert ha fel is állítunk egy világ Areopagot, mely a háboru és béke felett fog határozni, helyesebben: a békét fenn fogja tartani, és melynek feladata leendő a viszás ügyeket kiegyenlíteni, kérdés: alá vetik-e magokat mindenkor az érdekelt felek az Areopag által hozott ítéletnek? Vagy in ultimo ratione kényszeríteni fogják őket rá közös erővel?

Helyes, csak hogy ismerni is kell ám az emberi természetet. Nem vagyok pesszimista, hogy mindent csak a sötét szemüvegen át nézném, de optimista sem vagyok annyira, hogy a világ békéjében ez idő szerint föltétlenül lehetnék. A háboru megszorításában, a fegyveres békének részben való lefegyverzésében, sőt egyes világbékekötésekben teljesen hiszek, de nem hiszek ez idő szerint egy általános világbékében.

Ugyan nézzük meg most a lefolyt amerikai-spanyol háborút.

Az Egyesült-Államok kezdeményezésére 1890. április 18. Washingtonban tizenhét amerikai köztársaság szerződést kötött, hogy ezentul vitás ügyeiket nem háboru, hanem nemzetközi bírások útján fogják eldönteni. S most épen 8 év múlva ugyanaz az állam, mely Amerikában a békét inicitálta, háborút viselt Spanyolország ellen, megverte azt és a világnak békét hirdet. Ilyen az emberi természet!

Alláspontunkból üdvözljük az általános béke-kezdeményezést az orosz czár részéről, jele annak, hogy már az ilyen magas állású emberek

is kezdik belátni a béke szükségét, meggyőződést szerezvén magoknak arról, hogy mégis csak jobb a népek szeretetében és békében keresni támaszt és boldogságot, mint véres háborút viselni. De jele egyuttal annak is, hogy a világbéke is tartozik a népek közös gondolataikhoz, melyeknek megtestesítését minden civilizált nép forró óhajának tekinti.

Wiesinger Károly.

A szeretet ünnepén.

Írta: HARMATZY LORÁNT.

Jaj Istenem! De furesa idő ez a pár hét, szent karácsony estéje előtt! Bizony méltán lehetne a titkok sajon-jának nevezni; mert hát titkai vannak ilyenkor mindenkinek.

Azt mondják, hogy a karácsony a szeretet ünnepe, tehát egymáshoz vonzza az embereket. Nos én azt állítom, hogy nincs az az idő, midőn az ember oly kevéssé lenne bizonyos, hogy nem alkalmatlan felebarátjának vagy felebarátjüjének, mint éppen ezen pár hét alatt. És különös, de ugy van, mennél jobban szeretünk valakit, annál inkább óhajtuk ilyenkor magunkban: „Ejnye, csak ne volnál most a nyakamon!”

Itt vannak például Zsigárdyék. Nem hiszem, hogy lenne házaspár, hol oly igaz szeretem állna fenn, mint náluk. A multkor, egy délután, náluk voltam. Az asszony halkan hozzám sugott, — mialatt férje élvezettel piszkált a zöldserépkálya üszkei között:

— Áldja meg az ur Isten! Csalja el valahogy az Uramat! Ne adj Isten, hogy tudjak számára valamit dolgozni. Folyton itthon ül!

— De hiszen egész délelőtt a hivatalban kőnczi-piál; ez csak elég idő Nagyságos Asszonyomnak?

— Persze! Majd én hagynám, hogy a eselédünk elrontsa az ebédet? Még csak az kellene!

— No majd megpróbálom — biztattam az asszonykát, aztán így folytattam Imre felé fordulva. Igaz! Most jut az eszembe! Hiszen én voltaképpen azért jöttem, hogy megkérdezzek, nem akarsz-e velem jönni Somváryékhoz? Feltéve persze, ha a Nagyságos Asszony megegyedi.

— Oh igen! — felelt Blanka gyorsan.

Imre félbehagyta a piszkálást a kályhában.

— Alig jövök haza, s mégis ily könnyen egyezel bele az eltávozásomba? — kérde kissé szemrehányó hangon — szinte elküldesz itthonról.

Siettem közbeszólni, mert meg voltam győződve, hogy a felesége erre a mondasára, de hogy boesájtja el!

— Elküldeni? Neveléses! Hanem neked utóvégre is mozgás kell. Egész délelőtt íróasztal mellett ülsz, délután és este itthon a szobában . . . Mozogj! Szívjál friss levegőt, különben 35 esztendő korodban vén ember leszel, és podagrát kapsz!

Imre nagyot bökött egy széndarabon, aztán felkelt s a feleségéhez lépett.

— Igazán nem leszel ellenedre, ha elmegyek Gézáékhoz?

— Ugyan, mit gondolsz?

— Akkor hát, nem bánom, elmegyek! De Te egyedül maradsz itthon?

— Igen! Majd találok valami dolgot vagy szórakozást.

— Ne félj, nem maradok sokáig!

Ezzel kiment a szobából, felhuzni egy más kabátot.

— Hanem aztán igazán Somváryékhoz menjenek!

— szölt Blanka — el ne esábita az uramat valami kávéházba, vagy nem tudom hová!

— Szép fogalmak vannak felőlem a Nagyságos Asszonynak, — felelt mosolyogva — Legyen nyugodt!

— Nos pajtás! Menjünk! — mondá Imre a szobába lépve — De — tette hozzá a feleségéhez fordulva — igazán nem haragszol reám, hogy itt hagylak?

— Menjünk no! — vágta én közbe, az ajtó felé igyekezve. Tetszenek tudni, nem szeretem nézni, ha fiatal házások . . . „bucsuznak“, mert tudom, hogy feszélyezem őket.

Imre „elbucsuzott“ egyszer, kétszer, ötször, tizszer és nem tudom még hányszor. Talán még most is bucsuznék, ha így nem szólok:

— Te! Eppen 8 óra lesz, mire Gézáékhoz fogunk érni. Majd bevezethet a bucsuzást, ha hazajössz. Csókolom a kezeit Nagyságos Asszony! Legyen nyugodt, kölesönösen vigyázzunk majd egymásra.

— Isten vele! De igazán Somváryékhoz menjenek!

— Elbucsuztak még egyszer s aztán végre elindultunk.

Az uton összetalálkoztunk Somváry Gézával.

— Szervusz!

— Szervusz!

— Hova?

— Hozzad.

— Ejnye be jó! Mi pedig éppen szintén hozzád igyekeztünk!

— Szívesen hívnálak vissza, de boesássatok meg, nem lehet. A feleségem nagymosást tart ma és persze van felfordulás, rendetlenség; még engemet is elküldött otthonról, hogy ne legyek utban.

— Jól van már! — gondoltam magamban — a Géza felesége egyszerűbben csinálta, mint Blanka!

A két férj elgondolkozva nézte egymást, én pedig jónak láttam közbe szólni:

— Fiúk! Ne ácsorogjunk az utczán!

— Igazad van — mondá Imre — Akkor hát tudod mit, édes Géza, mivel te úgy is hozzám készültél, menjünk vissza hozzám. Ugyis már régen nem voltál nálunk. Blanka igen fog örülni!

— Képelem, hogy mennyire! — gondoltam, de persze volt bennem annyi tapintat, hogy nem mondtam hangosan. Mivel azonban láttam, hogy Géza nincs ellene barátja tervének, siettem azon ajánlattal előállni, hogy ha már minden módon látogatást akarunk tenni, keressük fel Szentjoóbynét, nála talán nem lesz nagymosás.

Rövid hazarona után bele is ültünk egy földalatti villanyos kocsiába, s nemsokára már Szentjoóbyné szobalányja hámozta le rólunk télikabátjainkat, az Andrásy-uti lakás előszobájában.

Beléptünk a szalonba.

Senki! Pedig Palma asszony mihelyt esengetést hall, mely vendéget jelent, tüstént itt szokott várakozni látogatójára.

A szomszéd szobába nyíló ajtó kissé nyitva volt, gondoltam, hogy nem követek el semmi láziskodást . . . azaz, hogy az igazat megvalljam, nem is gondoltam én semmit sem, csak arra mentem, és kissé betekintettem. S mit láttam!

Szentjoóbyné izgatott gyorsasággal pakolt össze valamit himzéstéjét, és egy, a hogy volt beledugta a legközelőbb kezeigyébe eső fiókba. Eppen az éjjeli szekrény volt.

Lám, lám! Hát ő neki is vannak titkai? Vajjon mit és — főleg — kinek készíti, hogy előttünk régi jó barátai elől is így dugdossa?

Tyhü! Jézus Krisztus! csak nem . . . nekem?

Palma asszony belépett.

— Isten hozta magukat!

Általános üdvözlés.

Bennem elkezdett motoszkálni az ördög.

— Reményilem — szóltam — nem zavartuk Nagyságos Asszonyomat?

— Dehogy! Sőt ellenkezőleg. Kissé unatkoztam; valami unalmas regényt olvastam, azt se tudom már mi a címe — felelé ő elfogulatlanul.

Mi-eso-da-a-a? Hm! Hiszen ez az asszony titkolódik, és még hozzá olyan szabatossággal, akár csak egy szerelmes! Csakugyan szerelmes volna? No persze! Kibe? Csak nem belém? Hogyne! Más baja sincs! Pedig, komolyan, szép asszony most is. Nem is lehet idősebb, mint 27 éves. Legföllebb 28! Csak a haját kissé simábban hordaná. Jóllehet neki ez a bodros frizura is igen jól áll. Lám, ilyen az izlés! Balázs Gidának éppen ez tetszik benne főképpen. Hopp! Nem-e Gida a nagy „Ó“? Nem hiszem. Hiszen tudja mindenki, hogy alig egy éve kikoszarazta őt.

— Nem látták valamikor Balázst? — kérde Palma asszony, abbahagyva egy megkezdett thémát — már egy örökkévalóság óta nem volt nálam.

E pillanatban a más szobából áthallatszott a kis Clarisse hangja:

— Mama! Gida bácsi megint itt van. Nézd csak most jött ki a zöld alul. (értsd a földalatti villanyos álmásából.)

Hm! Gida bácsi „megint“ itt van? Megint . . . ? Nagyságos Asszonyom! Maga következetesen állent!

Szentjoóbyné kissé szigorú hangon szólt vissza:

— Clarisse! Ne kiabálj, ha vendégek vannak!

Clarisse megjelent az ajtóban.

— Pá! — mondá ügyes pukkanat esinalva — ne haragudjál Mamuskám nem tudtam, hogy a bácsik itt vannak.

— Jó jó! — felelt a Mamuska kedvetlenül — hagyj magunkra.

— De hátha Gida bácsi, megint Kugler-bombont hozott nekem? — veté ellent Clarisse.

— Clarisse! Te illetlen vagy! Távozzál! — szólt Szentjoóbyné. — El nem képzeld, mennyi baj van ezzel a kis leánnyal! — folytató, midőn a baba visszavonult a hófehér butoros gyermekszobába — Folyton figyel, fülel! Az embernek ugy kell vigyázni — észrevette, hogy elszölte magát — izé . . . tudják . . . most karácsony előtt!

Ej ej! Nagyságos Asszony — gondoltam — hát magának vigyázni kell valamire? Vajjon mire?

Pár perc múlva Gida belépett. — Lehetetlen volt észre nem venni, hogy a mi jelenlétünk kellemetlenül lepte meg. — Imre és Géza azonban még sem vették észre. Hiába egy házasesmerben már soha nincs annyi megfigyelőképeség, mint egy magam féle legényembernek; — a mi különben nagyon természetes. — Miért legyen egy férj ovaos, számító, körültekintő, mikor a ezéjét már úgy is elérte! Mig a legényember, a szerelem küzdelmei között (mert hiszen minden szerelem bizonyos fokig küzdelem) éberre válik, s az esélyek, helyzetek, látogatása közben elővigyázata, megfigyelőképesége, számítása folyton élesebbé, tökéletesebbé lesz. (ha ugyan nem rajongó az illető). Eppen ezért kimondhatatlan élvezettel gyűjtöttem a tapasztalatokat és a megfigyeléseket. Csak hogy Szentjoóbyné egy napon többször nem szokta magát elszólni, különben is látszott rajta, hogy most már vigyáz minden szavára, pillantására.

Egy fél óra múlva Imre kezdte nézegetni az óráját.

— Csak nem készül még? — kérde Palma asszony ártatlanul.

— Tudja, Nagyságos Asszony . . . Blanka . . . egyedül van otthon . . .

— Ne menjen még! Mondja csak, hol töltik az ünnepeket?

— Blanka a szüleihez akar menni, tehát elutazunk.

— Mi itthon maradunk — folytató Somváry — sőt vendégeink is lesznek: Jolan és Gordon.

— Tudják mit? Mindnyájokat, kik itt lesznek és eljöhetnek, második ünnepnap szívesen látom nálam!

Géza és Imre nemsokára ajánlottak magukat, de midőn én is készültem, Palma asszony halkan ez sugta:

— Maga maradjon még!

Persze szívesen tettem eleget kérésének, bár el nem tudtam képzelni, hogy miért tartóztat.

Tehát az ajándék nem nekem készül! Mert akkor örülne, hogy elmegyek, s hogy dolgozhatik rajta tovább! És a második kérdés . . . ? Istenem! Hátha igazán én belém szerelmes? . . . Ptuj! Hogy lehet mindjárt ilyenekre gondolni! Tartóztat, mert kellemes neki a társaságom; punktum!

Gida kissé rosz kedvű volt, s midőn látta hogy én hosszabb idő után sem akarok mozdulni, kedvetlen arccal állt fel, és bucsuzott. Ismét távozni akartam, de Szentjoóbyné titkon meghuzta a Ferencz József kabátom szárnyát.

— No no! Mi lesz ebből? — gondoltam magamban, s kijelentettem Gidának, hogy én meg gondoltam, és még itt maradok egy kissé.

Mikor Balázs elment, rövid ideig nem szóltunk egy szót sem. Lassan szívtam cigarettámat, ő pedig eszopka zsebkendőjével babralt.

— Hanem — mondám midőn már unalmasnak találtam a hallgatást — talán beszéljünk valami másról,

Nagyságos Asszonyom! Például, nem lenne szives megmondani . . .

— Azt, hogy miért viseltem magamat oly különösen?

— Nem! Ezt kérni nincs jogom. Csak azt kérdezem, hogy miben lehetek szolgálatára, mert felteszem ezért marasztott.

— Nos, igaz van — válaszolt az özvegy kissé elfogultan — azért marasztottam, midőn Imreék elmentek, mert nem akartam egyedül maradni Gidával.

— Pedig úgy tudom, nem először történt volna, hiszen igen jó barátok voltak mindég.

— Azok vagyunk most is, vagy mi . . . felel Szentjoóbyné zavarban — eh! igazán bánom már, hogy előhoztam az egész dolgot.

Közelebb huztam hozzá a fotouille t s kioltottam a cigarettámat.

— A mint gondolja, Nagyságos Asszony! Én nem fogok kérdezni semmit sem! E felől meg lehet győződve. De ha bizalmával megtisztel, higye meg, igyekezni fogok méltónak lenni reá.

Jól van! Különb is az volt az első gondolatom, hogy elmondok magának mindent; pedig az első gondolat rendszerint a legjobb szokott lenni. Aztán magát, hosszas bizalmas ismeretségünk alapján, nem is tartom egyszerű ismerősnek!

— Köszönöm! — feleltem egyszerű, de őszinte, meleg hangon.

— Tehát tudja meg, — folytatá az özvegy, merően tekintve maga elé — én szeretem ezt a Gidát!

— Persze, persze! Természetesen! Mint jó barátot! Nemde így méltóztatott gondolni?

— Nem éppen!

. . . Igaz lelkekre mondom, majdnem megjedtem ennyi őszinteség hallatára. Mert végre is, hogy jutok én hozzá, hogy Szentjoóby Fedorné, Chladányi Pálma asszony, az én kezeimbe helyezi leggyöngédebb titkát, ha még oly nagyon jó barátjának is tart?

— Ah úgy? — mondam hangosan — helyes! Értem! Azaz, hogy nem egészen. — Tehát Kegyed szereti Gidát; szép! De hiszen akkor nincs oka panaszkodni a Sorsra . . .

— Azt akarja mondani, hogy Gida is szeret?

— Igen! Sőt a mint tudom . . .

— Már meg is kérte egy ízben a kezemet?

— Kegyed azonban . . .

— Kikosaraztam.

— Igen! Lásza kérem, Nagyságos Asszony, mind-ezt külön-külön értem, de összevéve az egész kissé . . . hogy is mondjam csak . . . ?

— Kissé érthetetlenül ostoba? Nemde?

— Nem azt akartam mondani.

— Ne tagadja, magam is elgondoltam ezt már sokszor!

— Akkor hát mondja csak Nagyságos Asszony, miben lehetek voltaképen szolgálatára? Kegyed szereti Gidát, Gida szereti Kegyedet, e mellett mindkettőjökben meg van mindaz, mi csak a házasságkötéshez szükséges. Szerelem, vagyon, ifjuság, társadalmi pozíció, s ha bök-nak nem venné, hozzátehetném: szépség, s elragadó kedvesség. — Szavamra mondom, nem értem miért kosarazta ki Balázst? Igaz, hogy akkor csak képviselő volt, most pedig nyugalmazott — minster.

— Tévesen ítélt meg. Én nem voltam nagyravágyó sohasem! Ezt eléggé behizonyítottam azzal, hogy férjhez mentem egy fiatalemberhez, kinek az ő hadnagyi fizetésén és nevéen kívül nem volt semmije a világon. S higye meg boldog voltam, a míg csak el nem érkezett az a szerencsétlen verseny, a melyben a „Fatime“ vele együtt el nem bukott az utolsó akadálynál! Ezóta gyűlölöm én a lóversenyeket!

— Édes nagyságos asszonyom! Ne izgassa fel magát!

— Ah! Én sohasem vagyok izgatott! Talán különösnek találja hogy így beszélek magával, de kellett, hogy kitarjam valaki előtt a szívemet, különben nem tudom mi lett volna. Maga gentleman, gavallér tetőtől-talpig; mindenütt mint a szerelem perfekt ismerőjét emlegetik, ki megtalálja a helyes utat s módot a legkomplicáltabb szerelmi helyzetek és viszonyok között, — magához fordulok, tanácsoljon!

De már erre én nem bírtam magammal, jóllehet magam biztattam őt, hogy ne izgassa fel magát! Felugrottam és néhányszor fel s alá járkáltam a szobában. Végre megálltam előtte s így szóltam:

— Tanácsolni? En? Kegyednek? Főleg ebben a dologban? Tetszik tudni, hogy ez kissé veszedelmes?

— Miért?

— Előrebocsájtom, hogy a mit mondani fogok, nem az én saját találmányom. Olvastam valahol, de igen reáillik a jelen helyzetre! Tegyük fel, hogy azt tanácsolom, hogy ne menjen férjhez, kegyed megfogadja a tanácsomat, mindég azt fogja hinni; „Pedig talán boldog lettem volna Balázsszal! S engem fog okozni! Vagy ha azt mondom, hogy menjen nőül Balázshoz, s kegyed nőül megy hozzá, s ha boldogságuk egén csak a legkisebb bárányfelhő fog mutatkozni, engem fog okozni, hogy ostobául tanácsoltam.

— Ne értsen félre! Én nem ilyen tanácsot akarok kérni magától.

— Hanem?

— Magam sem tudom megmondani kellőképen, hogy mit akarok! Nézze! Én szeretem Gidát; tegyük fel, hogy ő is szeret engem — higye meg kimondhatatlannal boldog lennék, ha kezemet neki adhatnám! És ezért nem akarok vele egyedül maradni, mert ha még egyszer szöbáhozna „azt“, érzem hogy nem bírok neki ellentállani!

— Azt tetszett mondani: „neki adhatnám a kezemet“. Hát nem adhatja? Miért? Kegyed korlátlan ura tetteinek!

— Nem annyira, mint hiszi. Valahányszor erre gondolok, mindég az jut az eszembe, nem követek-e el ezzel vétket, mely a kegyeletbe ütközik?

— Kegyed elhalt férjére céloz? Hogy nem tűnnek-e fel kegyeletlenségnek, ha azon szerelmi házassága után másodsor is nőül menne?

— Igaza van! Aztán lássa, nekem gyermekem, leányom is van. Clarisse. Lesz-e képes Gida őt úgy szeretni, mint én?

— De édes nagyságos asszony! Azt hiszem éppen úgy észrevelte, mint én, vagy bárki más, hogy mennyire vonzódnak ők egymáshoz.

— Szóval maga férjhez menne az én helyemben?

— Azt nem mondtam.

— Hát mit tenne?

— Mindenek előtt is nem kérdezősködném sokat másról, mint egyedül csak a saját szívemtől — ugye nem haragszik az őszinteségemért? Mert ha az „igen“-t mond, ez ellensúlyoz minden más kigondolható „nem“-et. Ez az én véleményem, s az egyedüli tanácsom! Hogy most aztán meg tetszik-e fogadni, vagy sem, az már más kérdés.

— Köszönöm — felelt Szentjoóbyné, kezét nyujtva — még gondolkozom rajta. — Igaz! Karácsony estéjét töltse nálam; vagy talán már van valami más terve?

— Nincs! S igazán köszönöm szives meghívását! Eljövök, különben egyedül kellene otthon . . .

— Hát miért nem házasodik meg? Lásza! úgy kell magának! Ha akarja, majd kikeresek egy csinos kis feleséget!

— Köszönöm nagyságos asszony! De — bár feltétlenül megbízom az izlésében — bizza ezt mégis inkább én reám! — feleltem tréfás komolysággal. Pedig, komolyan, nem is volna rossz; talán nekem is készitene valaki valamit, a mit az éjjeli szekrénybe dugunk el, ha látogató jön — tettem hozzá szentelentül.

— Maga is mindent tud és mindent észrevesz — vizionzá Szentjoóbyné megfenyegetve, — Balázsnak készitem karácsonyra. Akarja látni? Bár még nincs egészen készen . . .

*

Hazatérve a lakásomra, ott találtam Gidát. Nem merném azt állítani, hogy nagyon jó kedvűnek látszott.

Midőn meglátott, még csak fel sem kelt, csak keresztbe tett lábait eserélte fel.

— No hallod! — szólt — te vagy egy nagy darab tuskó!

— Nono! Gida! Ne légy krakéler! Mi bajod van velem?

— Erre már fölkel.

— Művelt ember, mint te, hogy lehet olyan tapintatlan, hogy ott marad valahol, midőn látja, hogy alkalmatlan?

— Én? Alkalmatlan? Szentjoóbynénak?

— Neki? Nem tudom. Nekem? Igen!

— Gida! — szóltam neki a legkomolyabb hangon — ne heveskedjél! Mondd csak, hát igazán szereted te őt?

— Talán szólt valamit rólam?

— Ne képzelődjél, csak felelj a kérdésemre.

— Azt hiszem, nem állítottam az ellenkezőt sohasem! No hát, ha tudni akarod, hát igenis: Szeretem!

— A kosár után is? — kértem malicziózan.

— Az ördög vigye el azt a kosarat! Ne bosszants vele még te is! — Szerettem, nem kellett! Régi nóta! S mégis úgy bosszant, ez a dolog, hogy ki nem mondhatom! Sőt annál inkább bosszant, mert én őt igazán szeretem! De ő ezt persze nem hiszi. Azt képzele, hogy még mindég úgy legénykedem, mint azelőtt! Pedig hidd el, úgy viseltem magamat, mint egy valódi — völegény! De hiába! Ő szélesapnak tart, és nem bizik bennem!

— Hát próbáld meggyőzni!

— Nem lehet! Nincs alkalom! Nem vagyunk egyedül egy perczig sem, Mert vagy olyan tefajta alakok ülnek a nyakunkon, vagy ha más nincs, behívja garde des damesnak a kis Clarisse-t. — Gondoltam, hogy más nyelven fogok beszélni, nem magyarul. De Clarisse folyékonyan diskurál németül is, francziául is, — olaszul vagy angolul pedig én nem tudok!

— Az peh!

— Sőt már megpróbáltam azt a módszert, hogy hátha lehetne lekenyerezni valamivel Clarisset? Kuglerbonbon, apró játékszerek stb. stb. — Elfogad szép mentem, de hozzá nem nyúl, míg csak én el nem mentem. Nos hát most mondó őszintén, mit tennél az én helyemben?

— No tessék! Ennek is jó tanács kell! Nehányszor fel s alá jártam a szobában, aztán így szóltam Gidához.

— Hogy én mit tennék? Minek kérded? Úgy se fogadod meg a tanácsomat?

— Az már az én dolgom lesz! Csak beszélj!

— Előbb gyujts rá erre a szivarra. Akkor nekem is jobban jönnek az ideáim! Úgy ni! Most ülünk le ide, és aztán hallgass reám!

*

Másnap Gida látogatást tett Szentjoóbynénál. Rendes szokás szerint a nyakukon ült a kis Clarisse.

— Tehát ma este elutazik? — kérde Pálma asszony — s mikor jön vissza? Azaz előbb mondja, hová is megy?

— Fel Szepesmegyébe, a birtokomra. A tisztartómmal kell személyesen értekezniem.

— De kár! — mondá az özvegy őszintén — ugy szerettem volna, ha karácsony estéjét maga is nálam töltötte volna!

Gida meghajolt.

— Ha csak tehetem, elkövetek mindent, hogy megjelenhessek — mondá, s rövidre rá távozott.

*

Szép dolog a karácsonyfa!

Egész poetikus lesz az ember, ha látja azt a sok égő gyertyát, ha érzi a fenyőnek az égő viasszal összekeverődött illatát!

Legalább is én, magam részéről, igen poetikus hangulatban voltam, karácsony estéjén Szentjoóbynénál.

Az özvegy azonban, nem mondhatnám, hogy nagyon poetikus lett volna, sőt ellenkezőleg. — Soha ilyen idegesnek még nem látszott! Persze, nem utolsó dolog, a mikor egyedül csak én érkezem meg, kétségbeeső pontossággal.

Az ablakhoz futott, valahányszor, nagy ritkán, egy kocsit rohogott el a ház előtti faburkolaton. Mintha várt volna valakit. De a kocsit rendesen elhaladt, s ő kedvetlen arccal tért vissza, s elnézte hosszasan, mint telepedett a fa alá a kis Clarisse, azt sem tudva, melyik játékaéhoz nyuljon előbb. (Később aztán úgy segített magán, hogy körülrakta magát velők.)

Az előszobában esengetés hallatszott.

— Ez ő! — suttogta Pálma asszony önfelédten.

Csakugyan ő volt: Gida. Frakkban.

Kissé elfogultan üdvözölték egymást, aztán beszélgetni kezdtek sok mindenféle közönyös dologról: kellemes utja volt? Szerencsésen végezett? Azt hittem már,

hogy el se jön. A vonatom késett egy fél órát! Lőcse körül — hagyományos módon — megint megettek a farkasok egy kéményseprőt stb. stb.

Midőn Szentjoóbyné pár perczre átment az ebéd-lőbe, utánna nézni, hogy rendben van-e minden a vacsorához, gyorsan megkérdeztem Gidát:

— Meg van?

— Igen?

— Hol van?

— Az előszobában hagytam.

— Hozd be gyorsan, addig én elfoglalom Clarisse és Pálmát! Siess!

Balázs távozott, én pedig egy pohár ivizet kértem Clarissetől. A baba nem örült nagyon az óhajtásomnak, hiszen a játékaik közül viszem el, de azért szépen jött velem az ebédlőbe; természetesen magával cipelve néhány új játékát.

Ki tudná elmondani, hány száz és ezer ürügygel tudtunk ott maradni addig a rövid 10 perczig, míg végre Gida erős köhécselést ét meghallottam, a szalonból. Tehát készen van minden! Mehetünk.

Beléptünk a szalonba

Pálma asszony meglepetve lépett vissza.

Egy kis asztalon, gyönyörű majolika cserépben egy iczi-piczi karácsonyfa állt, égő gyertyagyufákkal díszítve. A két legelső ágon egy-egy jegygyűrű függött.

— Elfogadja nagyságos asszony tőlem ezt az ajándékot? — kérde Gida kissé akadozva . . .

Kötelességtudóan és egy bátorító pillantást vetve feléjük visszavonultam a kis Clarisse-hoz, ki ezalatt az ebédlőben telepedett le ajándékaival.

Mire visszatértem a szalonba, Pálma s Gida karonfogva nézték, mint lobbannak utolsót a kis féska gyertyái. — Újjaikon már ott ragyogott a jegygyűrű, s ajkaikon a boldogság mosolya. . . .

— Gida! — mondá Pálma asszony — tudja mit . . . tudod mit . . . ezt a kis fát, mivel te magad hoztad az erdőből, én meg akarom becsülni. Jer! Helyezzük el most mindjárt az én kertemben!

És bundákba burkolózva, lesétáltak a kertbe, s ott szépen, eserepestől, elültették a kis csemetét . . .

Hja! Szép dolog a szent karácsony ünnepe, és szép dolog a szerelem!

Karácsony estéjén.*)

Békesség az embereknek,
Dicsőség a jó Istennek,
Mert a kire várva-vártak,
Meváltója a világnak,
Bethlehemben ma született,
Meggzületett.

Es azóta sok, sok évek
Váltak avas semmiségnek;
De az Urnak, Krisztusunknak
Emlékei nem avultak
Nem, sőt ma is zeng az ének
Nagy nevének.

Tudom, ott a messzeségben,
Egy apró völgy közepében,
Apró völgynek falujában,
Annak is egy kis házában,
Ott is ének zeng most épen,
Lágyan, szépen.

Kicsi lámpa fénye mellett
Testvéreim énekelnek,
Édes apám kezdi nekik . . .
Az én áldott anyám pedig
Bibliában levelezget,
Levelezget.

Én meg itt egy palotában
Járok-kelek nagy fényárban
Nézelem a karácsonyfát,
Kincsek fedik ágát-lombját.
Ennyi kincset egy rakásban
Sohsem láttam.

Vakító fényt száz gyertya ad
Együtt van az uri család.
Az urfiak a szönyegnek
Hullámain hemperegnek,
Kacajz tölti be a szobát
Tündér-szobát.

Kincset-érő drágaságok
Szerzik itt a mulatságot.
Egy egész bolt van megvéve
A Jézuska szent nevébe,
Ki nekem is idehozott
Ajándékot.

Mégis, mégis én úgy érzem,
Ott lenni most jobb vón nekem
A kis völgynek falujában,
Annak is egy kis házában
A hol ének zeng most épen
Lágyan, szépen.

Jobb volna a mécses mellett,
Hol testvéreim énekelnek,
Hol jó apám gondol reám,
A hol az én édes anyám
A szent könyvben levelezget,
Levelezget.

Juhász László.

*) Mutatvány szerzőnek „Pengeti, sírván“ című a Franklin-társulatnál most megjelent verskötetéből.

A karácsonyi légátus.

Irta: PAAL GYULA.

Nagy diák volt már Kis Péter, mikor Budapestről először ment légaczióba Baranyába. Mint afféle nagyreményű fiatal ember, még látogató jegyeket is csináltatott, melyekre azt nyomatta szép metszett betűkkel: „Kis Péter másodéves philosophus és légátus-jelölt.“

Igen is philosophus; mert tudni való dolog, hogy a fővárosi tanulók már a gimnázium VII-ik osztályában „philosophusok“ voltak (legalább annak tartották magu-

kat), a mennyiben egyik tudományokban gazdag professorkat tanóráin philosophiát is — hallgattak.

Kis Péter tehát abban az időben már teljesen „érett” volt, ha nem is a vizsgára, legalább a mattyi légációra, és így joggal nyomathatta névjegyére, hogy „légátus-jelölt.”

Mikor ezt a „kondíciót” elváltatá, akkor még nem tudta, hogy az a kis ormányvidéki falucska, ott a hegyek és erdőségek közepette, ugy el van dugva minden jámbor halandó szeme elől, hogy legalább is egy napi járó földet kell megtenni az utasnak, míg a legközelebbi vasuti állomástól elvergődhetik a falu határáig. Csak akkor bámult nagyot, mikor a szelid lelkű igazgató felvilágosította a helyzet szignaturájáról. De azért nem riadt vissza, sőt erős lélekkel indult el apostoli utjára. Zimankos decemberi reggel volt, mikor megérkezett Terentásra a vonaton; innen már gyalog kellett tovább utaznia Sıklós felé. Dehát hol van még Terentáshoz Sıklós, ehhez meg Matty falu! Bizony sokat és nagyot kell lépni az embernek, míg áthalad azon a rengeteg erdőségen, mely Terentás és Sıklós között fekszik, hozzá még téli időben, mikor a szakadó hó ugy eltemeti a gyalog ösvényt, hogy ismeretlen ember el nem igazodik rajta.

Pedig a karácsonyi ünnepek nem vártnak magukra, és így a légátusnak mennie kell, ha csak azt nem akarja, hogy ünnepek után érkezék meg a falujába — rekvirálni.

Nagyot sóhajtott hát Kis Péter és megindult az erdőségek. Hosszas bolyongás után annyira belekeveredett a sűrűségbe, hogy nem bírta magát tájékozni. Már attól félt, hogy itt reked. No hiszen, az kellene még csak, hogy itt ünnepelje meg a Krisztus születését!

Már egészen beesteledett, mikor a távol sötét ködön át gyertyafényt pillantott meg, mely a faluvégi házak ablakainak egyikén tört keresztül. Megkettőzteté lépteit s fél óra múlva elérte az utca sarkát.

Egyszerre csak sötét, félelmes alak toppant eléje. Kis Péter azonban nem ijedt meg a maga árnyékától.

— Ki vagy? — kiáltá merészen.

A megszólított nem felelt, mivelhogy nem tudott azon a nyelven beszélni. Egy gubába burkolódzott öreg ember válaszolt helyette.

— Az én szamaram ez kérem átosan, a kit a légátus urunk tiszteletére vezettettem ki a faluvégre.

Kis Péter nagyot bámult.

— A légátus uruk tiszteletére? — kérdé megnyult ábrázattal.

— Ugy bi'on! — folytatá a töpörödött emberke — mivelhogy én vagyok a mattyi kálvinista egyház dékánja.

— Hát aztán mit akar kelmed a szamarával?

A harangozó egyet rántott a vállán, aztán kiesinylőleg végig nézte szemével a „jövénnyt,” a ki még azt sem tudja, hogy miért szokás kivezetni a szamarat a légátus elé karácsony estéjén.

— Hát biz én — bögte oda foghegyről, — Isten lovát akarnék belőle csinálni és a légátus urunkat felültetni a hátára.

Kis Péter majd hanyat esett ijedtében.

— Mit?! — kiáltá huzódózva, — a szamar hátára? . . . engem?!

A harangozó felütötte vastag báránnybőr sapkáját.

— Nini, — rikácsolá vigyorgó arccal, — hát ki gyelmed a mattyi légátus?

— Én ám, atyámfia, de azért még sem ülök az Isten lovára.

A töpörödött vén ember elkezdett hálálkodni.

— Hozta a názáretbéli Jézus Krisztus kigyelmedet minálunk, légátus uram! Szálljon papi szívébe a vigasztalás szent lelke, hogy annál nagyobb örömet hirdethessen egyházunk buzgó híveinek Krisztus urunk születésének szent ünnepén . . .

— Jól van, jól, egyházi uram, — vágott szavába a légátus, — most már vezessen a paróchiára.

A harangozó oda fordítá eléje a szamar hátulját és jóindulatulag biztatta:

— Üljön fel hát tiszteletes légátus uram!

A légátus visszahökölt.

— De bizony nem ülök én; inkább vissza megyek a honnan jöttem.

Ezekre a szavakra meg a harangozó ijedt meg. Szentül hitte, hogy a légátus beváltja fenyegetését. Azt a szégyent pedig csak nem viselheti el, hogy légátus nélkül térjen vissza a faluba! Megragadta hát a Kis Péter karját s addig rimázkodott neki, míg föl nem kuporodott a szamar hátára.

— Mert lássa kigyelmed tiszteletes légátus uram, — folytatá beszédét a kis ember, — nálunk ez a módi; még dédapáinkról maradt ránk ez az istenes szokás. Soha légátus be nem lép a falunkba a nélkül, hogy előzetesen az Isten lován ne ült volna. Már mi ezt tartjuk, Krisztus urunk is szamar hátán jelent meg Jeruzsá'amban.

— Az már régen volt, — szepegett a légátus, ki felettébb kényelmetlenül érezte magát az Isten lován. — Aztán az a bevonulás nem karácsony estéjén történt, hanem virág vasárnapján, fényes nappal.

Az öreg ember vállat vont, s csendesen megindította a szamarat; mikor azonban oda ért az első ház elé, hát egyszerre csak rákezdte torka szakadtából énekelni.

„Jer, áldott vendég, várunk tégedet.
Tisztítjuk a te utadat,
Egyengetjük a te ösvényedet,
Mutasd meg nálunk magadat;
Igaz hittel szívünkbe fogadunk,
Állandó szállást ott adunk.”

A philosophus légátus majd lefordult a szamar hátáról.

— Hagyja el kigyelmed, — nyöszörögte füleit bedugva, — hagyja el, mert tüstént nyavalyássá leszek!

A „dékán” annál keményebben fujta az éneket, s a mint sanda szemekkel észrevette, hogy az ünnepi követ le akar szállni, hirtelenében megpiszkálta botjával a szamarat, mire az nagyot rugott fölfelé a levegőbe s azzal rutásnak eredt.

Kis Péternek minden hajszála az ég felé borzadt rémületében.

Végre beérték a paróchia udvarára.

— Meghoztuk a légátust, tiszteendő uram, — szólt a harangozó a paphoz, ki lámpással kezében éppen abban

a pillanatban lépett ki a tornácra, mikor a szamar be-nyargalt a kapun Kis Péterrel.

— Hozta isten, hozta isten! viszonzá a pap mosolyogva, azzal eléjük sietett s barátságosan megrázta a halálra rémült légátus kezét.

Karácsony szent ünnepe volt; a kis falu tornyában esengtek-bongtak a harangok. Dallamos szavukkal buzgó éneklésre, hálaadó imára hívták a gyülekezet nagyjait és kiesinyeit, kik tarka csoportokban hullámoztak az utcán meg a templom udvarán.

A férfiak piczi pörge kalapot s fekete posztóból készült pitykés dolmányt viseltek, mely gazdagon volt sujtászva, egyetemben a testhez álló magyar nadrággal, melynek szárai a tükörfényes száz-ránczu eszímákban tüntek el.

A fiatal asszonyok hófehér szoknyákban, himzett pruszlikokban s hullámosan dagadó fehérvirágos ingujjakban díszeltek; fejüket mind maguk szőtték és varrták. A lányok haja két hosszú fonatban hullott alá egészen a derékig s végeik tenyérnyi széles, esokorra kötött pántlikákkal voltak összeszorítva. Elöl a homlokúal, a simára fésült haj fölött, gyöngyvirágos párta ékeskedett, a szüziesség jelképe, mely oly széppé, elragadóvá teszi azt, a ki érdem szerint viseli. Egészséges, piros arczszínnel s karesu természetekkel igazi festői alakok voltak, minőket csak az „Ormányságban” találhatunk.

A fiatal légátus, mikor kinézett a rektor szobájából, a hová elszállásolva volt, egészen elbámult a ritka látványosság fölött. Pedig tegnap este a vaoaránál még azt hitte, hogy őt nem lepheti meg többé női szépség, mert ő látott már a tiszteendő ur házában egy olyan ormányvidéki tündér Ilonát, a ki képes volna Rafael „Madonnáját” is elhomályosítani szépségével. Aztán az a piczi, összezsúrosított mosolygós száj, mily remek szabása az Alkotónak! Ugy kiáltatja magát a csokolásra, mintha el se lehetne nála nélkül . . .

Merengéséből a harangozó rekedt hangja zavarta fel. A nép már megtöltötte a szentegyház belsejét, melynek közepén, a „Mózes széke” előtt, a fölterített Ur asztala állott. Ezzel szemben foglaltak helyet az egyház presbiterei, élőkön az őszhaju kurátorral; jobbra a férfiak padjai húzódtak, balra pedig a nőkéi. Itt ült az első sorban a tiszteendő ur leánya is, ki jobbában felnyitott énekes könyvet, baljában selyem esernyőt tartott, mely utóbbival a sűrűn hulló hópolyhektől akarta megóvni ünnepi ruháját, míg a paplaktól a templomig eljutott. A szósékekkel szemben az iskolás gyermekek karzata emelkedett, hol a rektor az éneket vezette.

A gyülekezet ajkán fölzendült az ének. Nem volt ez művészién betanult összhangzatos éneklés, de azért mégis magával ragadta a lelket. Most a lelkész is megjelent a légátussal s helyet foglaltak a papszékekben a kathedra alatt.

Kis Péter ujjenez volt még a szónoklás terén, érezte, hogy nehéz, de egyszersmind dicsőséges feladat teljesítése vár reája; tudta, hogy most ő rajta függ az egész gyülekezet szeme, azért minden erejét össze kell szednie, hogy légátusi hírnevén fölött ne ejtsen.

Nem sokára elhangzott az ének s Kis Péter megjelent a kathedrában. A hívek leborulva várták az ünnepi ima kezdetét.

Szép, érczes hangja volt a légátusnak, mely az egész templomot betöltötte. Az előima pompásan sikerült, a predikáció is nagyszerű hatást keltett; az öreg asszonyok még sirtak is, mint valami halotti búcsuztatón.

Bele fogott már az Ur imájába is:

— Mi atyánk . . .

De alig ejté ki az első szót, tekintete véletlenül az angyali szépségű Ilona szemével találkozott, mire ugy kirepült fejéből az Ur imádsága, mintha csak szárnyai nőttek volna.

A nép irult-pirult, a lányok föl nem vetették volna szemüket Dárius kinecséért. Ilona oly nagymérvű zavarba jutott, hogy hirtelenében még a selyem esernyőjét is felnyitotta és az alá rejtette bájos fejcsékéjét.

Kis Péterrel forogni kezdett a templom, szemei előtt boszorkánytánczot jártak a hívek; de azért másodszor is hozzá fogott nyöszörögő hangon:

— Mi atyánk . . .

A pap nem álhatta tovább szó nélkül s halkán felsugta a kathedrába:

— Ki vagy . . .

A légátus becsületlenül válaszolá a kérdésnek vett szavakra:

— En Kis Péter legátus vagyok, szolgálatára.

A legények padjából elfojtott nevetés hallatszott. A rektor rákezdte a 61-ik dicséret 5-ik versét:

„Most látjuk már, a mit szem nem látott,
Halljuk, a mit egy fül sem hallhatott” . . .

Kis Péter szédelegve támoogyott le a Mózes székről s kalapját felkapva ugy kirohant a templomból, hogy meg sem állott, míg át nem lépte a falu határát.

Csak itt ocsúdott föl rettenetes lelki állapotából. Sietett Terentásra, a vasuti pályaházhoz.

Mikor az ünnepek után következő első napon véletlenül találkoztam vele a Kálvin-téren (akkor még Szénatér), szinte felkiáltottam bámulatomban.

— Hát Matty? — kérdém tőle kínos elősejtelemmel. Ő lehajította fejét s csak annyit mormolt fogai között:

— Maecses.

Mindent megértettem.

— Pajtás, — szólt hozzám rövid hallgatás után komoran, — add vissza a névjegyemet.

— Miért adnám?

— Mást nyomatok helyette; nem akarok többé ünnepi követ lenni.

Eji vándor.

Hús lombok árnyán, himes pást ölen,
Leszállt az est, hó nyár éj alkonya.
Hús lombok árnyán, himes pást ölen
Pihenni tér a nyár éj vándora.

Dalos szellők enyhe fuvalma kél.
Altatja el, ha mig lehajtaná
Fáradt fejét, felette sugaras
Csillagos ég kékje mosolyg alá.

Beteljesült hó vágya végre, be
Mit esdve kért, mit körve, esdve várt
Túl, messze, kőd takarta bérczeken:
Megláthatá az ösmerős határt.

Pihen, pihenni mi édes, mi jó,
Hosszú, nehéz, fárasztó út után.
Zordon kietlen ott az idegen,
A honi táj itt ah! más lenne tán.

Pázsítja, lombja zöldebb, himesebb,
A csermely-ár zúgóbb, mint ott vala.
Szébb a rózsá, virulóbb a virány,
Dalosabb a madár, zengőbb dala.

Pihen az alvó álma tisztá, mely,
Lelke ha fáj, hó vágy emésztve benn.
Lecsillapult, elesendesült, nyugodt,
Nem bánja az: hogy temetőn pihen.

Hogy sirbálom mire hajta fejét
— Nem a gyászhely, kakukfüves tető.
Édes pihenést ad a honi lant
Édes álmat a honi temető.

Pihenj, pihenj, fáradt vándor pihenj
Holott föld fűrtös akác borul:
Hazád szellője rád álmat mi hoz
Arcozodó' lágy-szeliden az simúl.

Pihenj, pihenj, fáradt vándor pihenj!
Ringó fűszál suttogva kér, maraszt.
Hazád ege, kék ege néz le rád
Álmod fölött honi kék ég viraszt.

Borsody Béla.

A svihák.

IRTA: MIHÁLYFALVY.

Nem sárosi, még csak nem is gömőri. Atyja Esztergomban volt főispán s ő is ott született. 24 éves korában már főszolgabíró volt atyja vármegyéjében; onnan ment Trencsénbe főispáni titkárnak. Később megválasztatta magát Pozsonyba a megyei árvaszékhez jegyzőnek; azután rendőri aspirációk szállották meg a lelkét és kinevezette magát a budapesti államrendőrséghez irnoknak. Ez a folytonos és következetes dekadencia az ő érdekes pályafutásában azzal végződött, hogy egy felvidéki kerületben megválasztatta magát országgyűlési képviselőnek. Ma is az, és a legtekintélyesebb tagjai közé tartozik az országgyűlésnek.

Nem Malnoky Gyula. Nem Malnoky, hanem rövid „a”-val; Malnoky. Ezt ő minden bemutatkozáskor élesen distingválja. „Malnokházi és Hársfalvi Malnoky, — rövid „a”-val.” Mert a Malnokyak, hosszú „á”-val, csak olyan járnak becskorban, mert többnyire meztláb járnak. De a „Malnokházi és Hársfalvi Malnoky” család híres széppeségi gentry-família még ma is.

Hogy miképen jutott a főszolgabírói állásához, azt nem tudnám megmondani. Talán ő maga sem. Egyszerűen: föllépett. Azután megválasztották. Apja a főispáni szék-ből nyugalomba lépett s ő megkezdte pályafutását — fölülről lefelé. Mint főszolgabíró sok érdekes és tanulságos dolgot mivel ugyan, hanem azért szeretete mindenki ugy fölfelé, mint lefelé. Hogy hivatalát komolyan nem vette, az csak alkalmasabbá tette őt a vig ezimboráskodásra, — ugy fölfelé, mint lefelé.

Hanem a sokféle stíklíjei közül egy véletlenül rossz-szul ütött ki s neki legjobb volt becsut venni hivatalától, sőt a vármegyétől is. — Ugyanis egy hitelezőjével, a ki pedig sok jót tett vele, az egész vármegyében ismert Stern Izsákkal tette meg azt a tréfát, hogy — formálisan kihirdette a saját halálát. Még gyászjelentéseket is nyomtatott s abból főképen Stern Izsáknak juttatott egyet. — Stern, mint vagyoniilag érdekelt ember, futott a — ravatalhoz. Ott feküdt Malnokházi és Hársfalvi Malnoky Gyula főszolgabíró, erősen letelherített, merev arccal a ravatalon; szolgaszemélyzete pedig komolyan siránkozva jajveszékelt körülötte. Stern is komolyan megilletődött e látványra, s midőn meggyőződést szerzendő a halott kinezéséről, székre állt a szegény Stern, hogy kis termete dacára még egyszer fölemelkedjék tekintete az elhunyt előkelő adós magas ravataláig: akkor Malnoky hirtelen fölugrott a teritőn és szemét, száját kimeresztve, rárvált a szegény zsidóra:

— Mit akarsz, Izsák?

Az pedig ijedtében szivszélhűdéstől találva, holtan esett le a székről.

Ez a kis vicez volt az oka, hogy Malnokynak ott kellett hagynia első állását és kivándorolva az ellőtte sok kellemes emlék által nevezetessé vált szülővármegyéjéből.

Apja még élt, és miniszteri segédfogalmazói rangban (fizetés nélkül) kinevezette fiát főispáni titkárnak Trencsénbe.

Hát a trencséniek sohase fogják elfeledni az ő első bevonulását új székhelyére. Mert megtette azt a tréfát, hogy az isztebniki vasutállomásról erősen fölsengőzött négy ökrös fogaton vonult be Trencsénbe, miközben a háta mögött 12 szál cigány húzta a — Gotterhaltet. — Hanem a kivonulásával még nevezetesebbé tette ma-

gát Malnoky, mikor fél évi sok vicez és heez után elbueszott a treneséni intelligenciától.

Ugyanis — kedves, urias és erősen nagyzó modorával az intelligens körök Malnoky teljesen meghódította s ezen nagyszámu előkelő barátaitól saját költségére rendezett lakomán akart buesnt venni. Tudniillik így értesítette ő a vendégeket, a kék aranyzóú karterlapon, kővön nyomott betűkkel irt meghívón invitált meg a buesulakomára. Nagyszerű volt ez a lakoma, a melyet Trenesén azóta sem látott. Ugy hozzávetőleg 10—12 frtra becsülték a résztvevő vendégek egy terítéknek az árát. Volt ezigánybanda is — Nagyszombatból. A sok jó, drága ételhez mindentféle kül- és belföldi borok, pezsgők. Csak a díszítése a teremnek legalább 50 frtra kerülhetett. Elismerés, mosoly, sajnálkozás, — mindebből bőven kijutott a gavallér Malnokynak. — Csak mikor a felköszöntések, tóztok áradata megindult, — akkor vették észre, hogy Malnoky eltűnt. Eleinte várták, — hogy kiment, majd lejön. Talán csomagol. De úgy éjjel táján már megkérdezték a pinczéretket:

— Hová lehetett Malnoky?

Egyik azután, a vendéglős megbízásából fölvilágosította őket, hogy Malnoky már elutazott új állomása helyére — Pozsonyba.

— Az nem lehet — álmélkodtak a vendégek.

— De igen, a tíz órai vonattal elutazott.

— Es mikor jön vissza?

— Nem is készül visszajönni többet.

Ezt a buesnformát ugyan kissé furesának találta a társaság. Hanem hamar belétalálták magukat s mulattak, ittak tovább.

Hanem a mikor az első vendég távozni akart, a pinczér számlát nyújtott neki a vendégségről. Ez föl akarta világosítani a pinczért, hogy ő itt vendég volt, a Malnoky vendége.

— Boesinat, szolt a pinczér, nem Nagyságtok voltak a Malnoky ur vendégei, hanem megfordítva; ő volt itt csak vendég, a többi mind fizeti a vaesora árát s a társaság közösen a Malnokyt is.

Az elhült publikum kénytelen volt hosszú orral kifizetni a fejedelmi vaesorát s egyhangulag elismerni, hogy Malnoky — *nagy svihák*.

Másnap aztán Pozsonyból megkapta a társaság minden tagja a Nyugatmagyarországi Híradó egy-egy számát, a melyben erősen ki van dicsérve, hosszú cikkben ismertetve a treneséni főispáni titkár buesulakomája, — de a becsapási záradék nélkül.

Pozsonyban azzal kezdte Malnoky, hogy — meg-nősült. Három hét alatt elbolondította a város egyik leg-gazdagabb leányának a — szüleit; megkérte és megkapta a leányukat és elvette. Kapott vele 80 000 frtot meg egy kétemeletes házat a Szent-Mihálykapu mellett. Hogy a leány nem szerette és csak a szülői kény-szernek engedett — az őt nem zsenirozta. Megvolt a pénz, a pénzzel a mód — s meg volt elégedve.

Két hétig aztán Malnoky megbecsülte magát. Hanem a harmadik héten azzal vett buesnt este 6 órakor a feleségétől, hogy este 11 órára készítsen egy 30 terítékű vaesorát, mert ő bizalmas vendégeket hoz haza akkorra, a kik a legnagyobb előzékenységgel és kifogás-talanul ellátandók Malnokyné nagyot bánt, de — mert látta, hogy férje komolyan beszél — gondoskodott a va-esoráról, a mennyire ezt az idő rövidsége engedte.

Ejjel 11 óra után beállított Malnoky egy egész orfeumtársasággal. A szegény asszonynak sorba bemu-tatta a jeles vendégeket és egyenkint mind különös figyelmébe ajánlotta azok valamely nevezetes tulajdonsá-gát. Az asszony, mikor meglepetéséből magához jött, vonakodott az asztalhoz ülni, de férje tenyegetésétől megijedve, mégis megtette. És ott kellett ülnie a frivol módon dorbézoló társasággal — reggelig.

Másnap a szegény asszony haza ment a szüleihez s elpanaszolta baját. De — ki tudná, hogyan ámitotta el szüleit Malnoky? — azok nem adtak igazat leányuk-nak s visszaküldték az urához. Malnoky azon az estén, előzetes bejelentés nélkül ismét magával vitte az orfeum-truppot a lakására és feleségét arra kényszerítette, hogy a vendégeit vaesorával újra lássa el. Malnokyné azt kér-dezte a férjétől:

Es meddig fog az így tartani, talán mindennap?

— Hogy meddig, — válaszolt Malnoky — azt most még nem tudhatom. A művészársaságnak ugyanis egyelőre csak hat hétre van engedélye az előadásokra. Holnap magam megyek a főkapitányhoz, hogy hossza-bitsa meg ezt az engedélyt legalább hat hónapra. S addig minden este meg fogom önnek szerezni ezt az élvezetet . . .

Malnokyné kiment; vette a kapukulesot s a hideg decemberi éjben eltávozott hazulról. Azóta nem látta senki. A következő tavaszon találták meg a holttestét Gutor határában, a Dunában. A halak az arcát fölismer-hetlenségig eltorzították; csak a ruhájáról lehetett ag-noszkálni.

Malnoky pedig vígan élt tovább. Azaz vígságában sokszor emlegette eltűnt feleségét, és mikor a holttestét megtalálták, meg is gyászolta. De e mellett a város közismert párbajhősevé küzdötte föl magát. S mintán néhány csinos asszonyotrányban szerepelt s magát a hivatali főnökét is provokálta; tanácsolták barátai, hogy jobb lenne áttenie szereplése színterét a koronázási vá-rosból.

Ekkor járta ki Malnoky a rendőrnoki kinevezet-tését a budapesti államrendőrséghez. Pozsonyból azonban előbb szintén emlékezetes módon vett búcsút. Ugyanis elutazása idejéig egy kitézett nap esti 11 órájára tette, amikor is a budapesti személyvonattal fog elutazni. Ezen napnak esti 6 órájára meghívta ismerőseit „egypár ön-költségen elfogyasztandó pohár borra és barátságos bú-súzkodásra” — egy megjelölt vendéglőbe. De a meghívó levél mindenikébe más vendéglőt nevezett meg s a jó későn szétküldött meghívóra a kitézett időben 30 jó barátja várt rá egyszerre Pozsony 30 különböző vendég-lőjében. Ő pedig a d. u. 5 óras gyorsvonattal utazott Budapestre.

A rendőrségnél nem sokáig tartott a Malnoky di-csősége. Egy nevezetes ügyben támadt utcai tüntetés alkalmával hivatalos egyenruhában volt kiküldve a tünt-etők ellen, s itt — saját hőbortjait túl akarta licizálni — inzultálta a főkapitányt.

Ezzel igen nevezetes emberré lett Malnoky. — Igaz, hogy boldogult atyja egykori barátainak minden befolyá-sukat latba kellett vetniök, hogy a biztos bezáratástól

nagy nehezen megmentésék. Hát még ez is sikerült és a mellett az egész országban nagy népszerűsége tett szert. Ennek a nagy népszerűségnek köszönheti, hogy fél év múlva a felvidék egy ellenzéki kerületében egy-hangulag megválasztották képviselőnek. — Igaz, hogy amint az országgyűlés összeült, első dolga volt kormány-párti szint vallani s mindjárt sikerült neki nagy befolyást szerezni a klubban.

Mint képviselő aztán megtalálta Malnoky végre az ő hajlamainak és bőséges tapasztalainak érvényesítésére legalkalmasabb szerepkört.

Ma ő minden valamire való affér becsületbírája; e-téren az egész országban köztétkintély. — A kártyaasztal-tól egészen a bizottsági tárgyalásokig nélkülözhetlenné tette magát. Viselt dolgaiból nem esmált titkot, sőt oly szeretetre méltó aplommal szokta azokat elbeszélni, hogy a legközönyesebb hallgató sem tudja megvonni tőle az elismerésnek legalább egy rövid jelzőjét:

— Te svihák!

De ő azért nem apprehendál. A svihák szó ma nem becsületsértés. Uri fülek megszokták azt régen. Inkább egy neve az az elismerésnek, mint a — kifogásnak.

Hát még a kerületben! . . . Ott adja igazán tö-kéletesen az ő kedves modorával az igazi gentlemant. Ott érdemli ki igazán a sok elismerő nyilatkozatot! — Egy-szerűen példányképe ő ott a gentry-világnak, aki után nők és férfiak — bár különböző szempontból — egy-formán rajonganak. És ő kedvező helyzetéből komoly tökét csinálva, hivatásszerű kötelességévé tette magának ezt az elismerést meghálálni. Meghálálni azzal, hogy ma-gához hasonló modern gentryt nevel az újabb nemze-dékből.

Es az ő nevelése máris meglátszik az új gentry-nemzedéken. Annyi törekvést tanusit az ráillen a Malnoky kaptafájára, hogy egyénelnyike még le is főzi a mestert egy-egy sikerült vicezel vagy heezcel.

Malnoky pedig büszkén tekint körül az őt körül-rajongók seregén s meglegedetten konstátálja: „Mégsem szűlnék gyáva nyulakat Nubia párduczai.”

* * *

Es a világ csak forog tovább.

Elmennék én hozzád.

Elmennék én hozzád	De kemény a sorsom
Csillagom, rubintom,	Nagyon szegény vagyok,
Hogyha gazdag volnék	Nem járok én hozzád
Aranyozott hintón.	Hintón — hanem gyalog.
Virággal keritném	Kétfelől az utat
Kétfelől az utat,	Nem hintem virággal,
Mely a ti házatok	Hanem hozzád szálló
Tája felé mutat.	Sűrű sóhajttással.
Elődbe omolva	Nem borulok porba
Édes imádságom,	Kincsessel hitegetve
Lábaidhoz tenném	De büszkén öllelek
Minden gazdagságom . . .	Dobogó keblemre!

—s.

A megcsalt férj bosszúja.

Irta: GELB MÓR

Dél van. A gyárban megszólal a jelző-harang s a munkások egyenként lerakják szerszámaikat; abahagyják a munkát. — A munka zajos templomában csakhamar néma esend honol, esupán a gép lassu zugása hallat-szik. — A munkások pedig sietnek ki a szabadba, hogy mihamarább elérjék otthonukat, a hol új erőt gyűjtenek a munka folytatására.

A gyár udvarán végig haladó néhány száz munkás tisztelettel emeli meg kalapját a gyáros fia előtt, ki büszkén s elégedetten nézi a munkások tovasiető tömegét.

Kallós Zoltán, a gyáros fia csak nem régen jött haza a fővárosból, hol bevégezve tanulmányait, apja gyá-rában mint művezető mérnök dolgozgatott. Szorgalmas, ügyes fiatal ember volt, a munkásokkal szemben nem volt valami nagyon szigorú, de barátságos sem. A mun-kások azért tisztelték, becsülték, sőt talán szerették is. Legalább ezt látszott elárulni az a mély alázat, melylyel a munkások fiatal urukat köszöntötték.

Csak Tamás Istvánnak borult el az arca a fiatal mérnök láttára s kalapját is alig, hogy érinté, midőn előtte elment, míg szemei villámokat szórtak az ifju felé. Tamás István már évek óta gépész volt a gyárban, mint szorgalmas, becsületes munkást nagyon szerette az öreg Kallós. — Nem is panaszkodott ő soha. Mindig meg volt elégedve sorsával. — És mikor alig egy évvel ezelőtt elvette a szomszéd falu legszebb lányát, boldogsága tető-pontját érte el s azt hitte, hogy nálánál szerenésesebb, meglegedettebb ember e világon sines.

De mióta az ifju mérnök hazajött, nem tudja miért, de érzi, hogy boldogságának esendes nyugalmit valami fölzarvarta. — Észre vette, hogy társai valamit suttognak a háta mögött.

Egyszer azután sikerült kihallgatni beszélgetésüket, melyből azonban csak annyit tudott kivenni, hogy a gyáros fiát, meg a feleségét nagyon is sűrűn emlegetik egymás mellett.

Szemei vérbe borultak s azt hitte, hogy szégyenébe reá szakad az ég, vagy megnyílik a föld alatta, majd a következő pillanatban ökolbe szorítá kezeit s meg akart fojtani mindenkit, a ki ilyesmit merészel a száján kibo-esátani

De csakhamar magához tért Erős, férfias természete legyőzte a szenvedély hullámain, s szó nélkül ott hagyta társait.

Nem, nem tudta elhinni, hogy az ő Erzsikéje, a kit ő úgy szeretett, hűtlen legyen hozzá. — Nem hihette el, hogy boldogságának ily hamar vége szakadjon, s hogy a menyországól egyszerre a pokolba süllyedjen alá.

Hiszen ő még nem vette észre, hogy a felesége mást szeretne, még mindig oly gyöngéd és figyelmes vele szemben és ha közelében volt, elfeledte a rossz em-berek beszédjét és gunyos mosolyát.

De azért nyugalma örökre oda volt.

Most is, hogy a fiatal mérnökkel találkozott, így gondolatok járták át agyát.

Eszébe jutott társai beszéde, s az a gunyos lenező mosoly, melylyel egy idő óta mindenütt fogadják. Azt hitte, hogy midőn az utczán végig halad, minden szem őt nézi gunyos, megvető tekintettel.

De, a hogy mindegyre közeledett otthonához s meglátta azt az alacsony fehérre meszelt házikót, gondolatai hirtelen megváltoztak. Elfeledett mindent s szívén szeretettel gondolt arra az asszonyra, a ki neki egyetlen boldogsága, mindene volt.

Midőn belépett házába, felesége mosolyogva fo-gadta köszöntését.

— Jó napot gazd' uram! Hogy megy a munka?!

A férfi nem szól, de elérzékenyülve hatalmas kar-jaiba ragadja az asszonyt s esőkaival árasztja el moso-lyáért s azért a néhány szép szavaért.

Majd hirtelen megragadja az asszony kezeit s erő-sen a szemébe nézve kérdi:

— Szeretsz e te engem Erzsi?

Az asszony gyöngén megrázkódik, érzi, hogy a férje valami rosszat sejt. Egy év óta sohasem kérdezte ezt tőle. Miért épen ma! Szíve hevesen dobogott, arczát pír futotta el, midőn fejét férje kebelére hajtva alig hall-hatóan suttogta:

— Szeretlek hát, hogy ne szeretnélek.

A hang, melyen e pár szót kiejtette, elárulta, hogy nem szívéből fakadnak s hogy őszinteségükhöz nagyon is sok kétség fér.

De Tamás Istvánnak, a ki csak a szavakat s nem a hangot és módot, melyen azokat kiejtették, vizsgálta, elég volt ahhoz, hogy lecsillapítsa háborgó kedélyét.

Teljesen meggyugodva állt le a terített asztalhoz s boldogságtól sugárzó arczezal nézte feleségét, a ki az ebédet az asztalra hordta.

Sietve költötte el rövidke ebédjét, mert az a más-fél óra, a mi az étkezésre rendelkezésre áll, nagyon ha-mar eltelik s ő nem az az ember, a ki későn szokott munkához fogni.

Ebéd után még egyszer megölelte feleségét s nehéz szívvel indult utnak. Most történt vele először hogy oly nehezen tudja egyedül itthon hagyni a feleségét.

Az uton haladva, megint csak erőt vett rajta a féltékenység.

Az egyik perczben visszaakart térni házába, a má-sik perczben pedig el akart futni messzire, hogy ne lássa az emberek gunyos mosolyát s ne hallja álnok suttogásukat. De az a törhetlen hit, s szent vonzalom, melylyel felesége irányában viseltetett, az érzelmek és szenvedélyek e kemény tusájában mindig felülkerekedtek és elűzték komor gondolatait.

Igy ment ez napról-napra. Az emberek egyre sut-toztak, nevette s gunyolódtak, ha Tamás Istvánt meg-látták, ha pedig közbük jött, valamennyien szétfutottak.

Tamás nem bírta többé elviselni ezt a bizonyta-lanságot, mely őt környezte s elhatározta, hogy véget vett az emberek suttogásának is.

Másnap reggel a gyáros irodájában találjuk.

— Nagyságos uram! — szolt Tamás — alázattal kérem, tessék bevenni a feleségemet is a gyárba, hogy dolgozzék ő is valamit.

Az öreg Kallós megütődve nézett a munkásra.

— Ugyan Tamás, hát hogy gondolhat ilyet, azt a gyöngye, fiatal asszonyt ily nehéz munkával terhelni, meg aztán otthon is szükség van ám az asszonyra

— Igaz, bizony. De Nagyságos uram, ha vissza-akarja adni nyugalmaimat, esedezem teljesítse kívánságo-mat, mert ha az asszony nincs mellettem, akkor én sem tudok dolgozni.

E pillanatban lépett be nesztelenül atyja irodájába a fiatal mérnök, a nélkül, hogy észre vették volna. — A gépész ezen utóbbi szavára, melyeket egész tisztán hallott, arca lángba borult s ajakára gunyos mosoly ült — A következő pillanatban azonban látszólag egész nyugodtan lépett közelebb atyjához s midőn látta, hogy ez újból tagadolag rázza fejét, szilárd hangon szoltott:

— Kérlek atyám, miért ne teljesítenéd legjobb munkásunk kérését, mikor látod, hogy erre milyen nagy sulyt fektet. — Ott benn a gyárban, férje mellett eldol-gozthat az asszony is valami könnyebb munkán. — Ezzel lopva diadalmas tekintetet vetett a szinte kövé meredten álló munkásra.

Tamás nem tudta mit gondoljon. — Előle akarja oldala mellé venni a feleségét s a helyett, hogy ellenezné, még támogatja kérelmét.

— Jól van tehát — szoltalt meg végre az öreg Kallós, — holnaptól kezdve bent fog dolgozni a felesége a gépházban.

Tamás zavarában nem tudott szóhoz jutni néhány érthetlen köszönő szót mormogott s azzal kitámolygott.

Mit gondoljak! Hát csakugyan üres rágalom az, a mit az emberek suttognak. Annak kell lennie! . . . Ha igaz volna, akkor csak nem tartott volna mellettem . . . nem pártolta volna oly melegen kérésemet . . . hiszen jóformán neki köszönhetem, hogy atyja teljesítette kíván-ságomat! . . .

A gyárban a gép erős zakatolása jelezte, hogy a mun-ka javában folyik. A gépész kipírult arczezal forgolódt a kazán körül s lopva néha-néha oldalt pillantott, hogy ha csak egy perczre is láthassa ifju nejét, a ki a gyáros engedelméből már több mint egy hete, bent dolgozott a gyárban.

E pillanatban megszólal a vészjelző s tűz van! tűz van! ég a gyár! kiáltás hangzik minden felől. — a munkások eldobva szerszámaikat, sietve menekülnek a keskeny ajtó felé.

Tamás gépész, mint a kit puskából löttek ki, fu-tott a gépház tulsó felére, hogy nejjének a menekülésben segítségére legyen. Hirtelen azonban, kövémeredten meg-áll, a mint látja, hogy a gyáros fia, az ifju Kallós, ne-jének derekát átfogva igyekszik vele a kijárat felé.

Egyszerre világos lesz agyában minden, szemei vérbe borulnak s a következő pillanatban örülként rohan vissza élete hűségesebb párházhöz: a géphez s gunyka-czajt hallatva zárja el a kazán szelepét, mire a megfe-szített gőz iszonyu robajjal repíti száz meg száz irány-ban a gépet, melyre visszhangul a gépház falainak om-lása felé . . .

Romok, véres hullák jelölik a megcsalt férj rettentő bosszúját.